

Valiukenas M.
6140 So. Tripp Ave.
Chicago IL 60629

DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXXI APRIL – BALANDŽIO 18, 1996 Nr. 15

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

BALYS GAIDŽIŪNAS

SVETUR

Vėl nešė dienos vargą kieta,
Vėl kilo debesys tiršti
Savoj tėvynėj nėra vietos,
Peiliu kai raizo svetimi.

Kapus paliko tėvų vėlės
Ir tarės iki pat aušros.
Iš piliakalnių bočiai kėlės
Vaikus išgelbėt Lietuvos.

Ir liko drobės neišauštos,
Ir žagrės arime rūdyt.
Visi iš gimto krašto kraustos,
Kad grįžt gyvi galėtų ryt.

BUVAU PRIE ŠEŠUPĖLĖS

Buvau šiąnakt prie Šešupėlės,
Buvau gimtų takelių pažūrėt.
Berželiai supėsi šakas išskėlę,
Kad reik ateinančiom dienom tikėt.

Mačiau tėvų senas sodybas,
Takeliais vaikšto nerimas baisus.
Mačiau – ten naktį žiburėliai žiba
Ir atgimimą neša per laukus.

Buvau šiąnakt prie Nemunėlio –
Laivų ir valčių niekur nematyt.
Krantuos nerimo vandenys išėlę
Ir nešė skausmą žemei išdalyt.

Mačiau, kaip soduos vyšnios bala,
Lapeliai krinta žemę pabarstyt.
Daigeliai, kaip ir mūsų mintys, kalas
Žiedų vainikais žemę padabyt.

Buvau šiąnakt prie Šešupėlės,
Buvau gimtų takelių pažūrėt.
Berželiai supėsi šakas išskėlę,
Kad reik ateinančiom dienom tikėt.

Iš interviu, 1995 metų pradžioje duoto poetui Romui Daugirdui "Gimtajame krašte" (Nr. 4):

"Aš sugrįžau, nes negalėjau nesugrįžti. Visas mano gyvenimas susijęs su Lietuva ir skirtas Lietuvai. Jaunesnei kartai kebliau. Vis padūsauju: kaip gaila, kad Atgimimas neatėjo bent dvidešimčia metų anksčiau. Tada tikrai būtų daug kas grįžęs.

TUOJ SKUBU ATSAKYT

*Kai po pusės šimtmečio
Neužmirštamų dienų bičiulis
Margoj gromatėlėj manęs klausia,
Ką grįžęs Tėvynėj veikiu,
Tuoj skubu atsakyti...
Bandau aptverti tėvų žemę
Stipriais ažuoliniais stulpais,
Aukštom istorijos tvorom
Ir Pilėnų kovų padavimais.
O likusį laiką vaikštau
Užartais keliais ir takeliais.
Neverkiu, tik ašaras šluostau,
Krintančias į buvusių kaimų žemę,
Į kalvų ir kalvelių aukštumas,
Kur švęsta, dainuota, mylēta
Ir niekad iš ten neišeiti žadėta.*

TEN MŪSŲ ŠAKNYS, MŪSŲ ŽEMĖ

Broliai, seserys, Lietuvos vaikai,
Skaudžių audrų svetur išvyti,
Iš kur bebūtume atkilę –
Nuo Nemuno, Šešupės ar Dubysos,
Nevėžio lygumų, o gal pajūrio,
Visų mūsų šaknys ten palikę,
Kur pakelėse aukšti kryžiai,
Kur laisvės kraujo vietoj
Per vasaras čiobreliai žydi.

Visų mūsų šaknys ten,
Kur motinų, senelių atvesti
Bažnyčioj meldėmės ir prašėm
Visiems sveikatos, kasdienės duonos
Ir už tai Viešpačiui dėkojom –
...Tėve mūsų, kurs danguj esi...
Už gražią dieną, ramią naktį,
Už saulės šviesą, saugų taką
Ir už ateinančių rytojų
Tau iš širdies dėkojam.

Visų takai tenai palikę,
Kur rudens dienom atėjus
Pietų kryptim keliauja paukščiai,
O pavasario sulaukus jie atgal sugrįžta,
Tada gegužio vakarai ir gegužinių giesmės
Ir didelį ir mažą džiaugsmu virkdo.

Tik tai tenai – tėvų sodintuos soduos,
Senų beržų smagiam pavėsy,
O niekur, niekur taip ramiai
Tu niekada nepailsėsi.

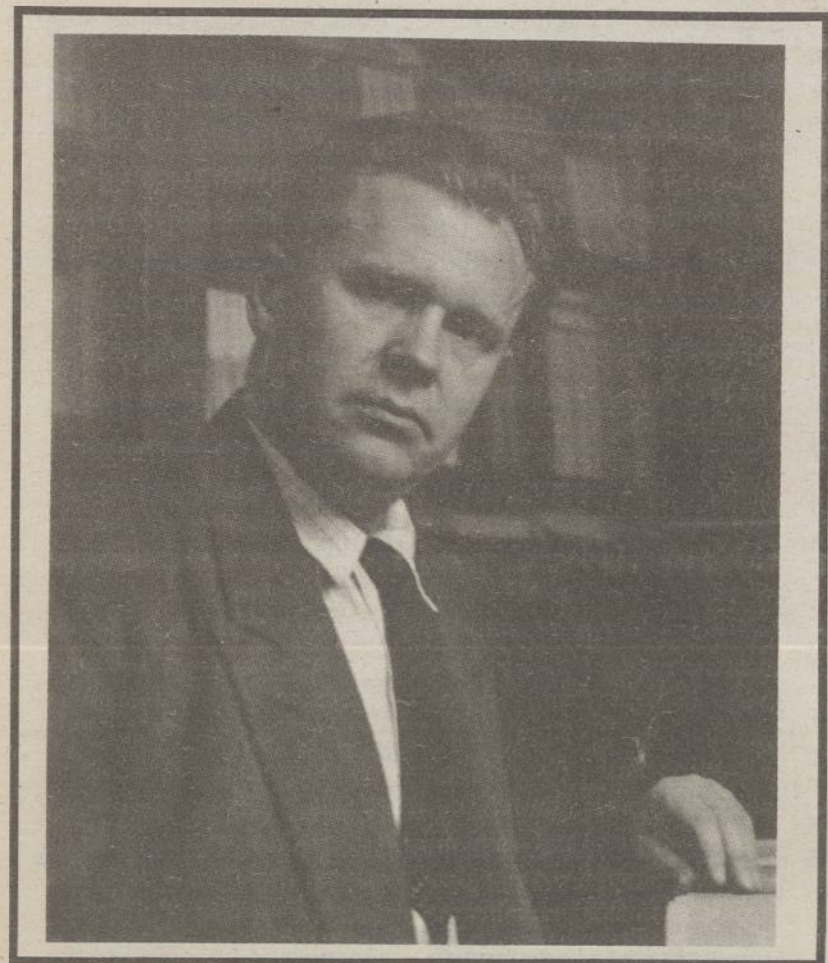
O tu, brangi, trapi šakelė,
Kuri svetur išvydai saulės šviesą,
Kuri dažnai girdėjai gaudžią dainą,
Kuri senolių žemėj nebuvai
Ir jos puikumo nematėi –
Tenai pavasariai staiga ateina,
Žiedų žiedais tada dabinas
Laukai ir sodai, žalios pievos,
Todėl branginti ir mylēti
Ją liepia ir pats Dievas.

NEGĘSTANTI PAŠVAISTĖ

*Dabar, kai laisvės dienos vėl atėję,
Einu ne prakalbų sakyti saviesiems broliams,
Naujų darbų metrinį sąrašą suradęs,
Tik paklaust, ko šaukia
Vidudienio varpų skambėjimas
Iš Pašėsupio, Baisogalos ir Grinkiškio bažnyčių.*

*Ilgai buvau sustojęs prie Didžiųjų ežerų,
Pakrantėse ieškojau Lietuvos pavėsio
Ir jį visad radau varpų skambėjime:
– Vaikai, vaikai, sugrįžkite namo,
– Vaikai, pats laikas grįžti į Tėvynę,
– Vaikai, neišsiginkit varpo negirdėję.*

*O kai grįžau, neberadau arklių kaimenės,
Neberadau ir buvusių žvaigždžių,
Užmigusių kapų kalneliuos.
O supratau, o supratau,
Ko linksta mano kojos
Prieš dangaus didybę,
Prieš begalinį norą
Iš tų laukų jau niekur neišeit,
Per amžius likt,
Kur protėviai sugulę.*

VILTIES DAINIUS

Eidamas 85-uosius metus, Vilniuje balandžio 7 d. po trumpos sunkios ligos mirė buvęs ilgametis "Dirvos" savaitraščio redaktorius, poetas Balys Gaidžiūnas. Lietuvių tauta jo asmenyje neteko be galo darbštaus, visą savo gyvenimą Tėvynei Lietuvai paskyrusio talentingo sūnaus. Skaudaus likimo atskirtas nuo gimtinės, jis visą savo esybę veržėsi į ją. Apie tai kalba jo kiekviena knyga. Kovai už mylimos Tėvynės laisvę buvo skirta ir visa įvairiašakė jo veikla išeivijoje.

Balys Gaidžiūnas gimė 1911 metų lapkričio 25 d. Baisogalos valsčiaus Daudečių kaime. Baigęs Kėdainių gimnaziją, jis įstojo į Žemės ūkio akademiją ir 1935 metais ją baigė, įgydamas agronomo ekonomisto profesiją. Nuo pat savarankiškos darbinės veiklos jis susiejo savo likimą su spauda ir literatūra ne kūryba. 1936 metais parašyto diplominio darbo tema – "Žemės ūkio spauda Nepriklausomoje Lietuvoje". Tais pačiais metais jis ima redaguoti "Jaunąjį ūkininką", vėliau – "Radijo laikraštį ūkininkams" ir "Žemės ūkį". Iki pirmosios sovietų okupacijos jis dirbo Žemės ūkio rūmų spaudos skyriaus redaktoriumi.

Okupantų išvarytas iš darbo ir persekiojamas, Balys Gaidžiūnas gyveno slapstydamasis, tačiau nuo pat pirmųjų dienų įsijungė į pasipriešinimo judėjimą, tapdamas vienu iš aktyviausių jo organizatorių. Šį savo gyvenimo laikotarpį jis labai vaizdingai

aprašė knygoje "Vieneri metai ir viena savaitė". Vokiečių okupacijos metais jis tapo Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto organizatoriumi ir jo vicepirmininku. 1944 metų pradžioje hitlerininkų areštuotas, B. Gaidžiūnas iki pat karo pabaigos buvo laikomas įvairiuose Vokietijos kalėjimuose. Tik laimingo atsitiktinumo dėka, kai sąjungininkų aviacija subombardavo pastatą, kuriame buvo laikomos įkalintųjų bylos, jis išvengė mirties. Iš sunkiųjų darbų kalėjimo jį išlaisvino amerikiečių kariai.

Pasibaigus Antrajam pasauliniam karui, dar gyvendamas Vokietijoje, B. Gaidžiūnas vėl aktyviai dalyvavo VLIKo veikloje, buvo Lietuvių tautinio sąjūdžio pirmininkas, organizavo tautininkų veiklą tarp ten atsidūrusių lietuvių. 1949 metų gruodžio 1 d. jis atvyko į JAV. Apsigyvenęs Clevelande, jis tuoj pradėjo dirbti "Dirvos" redakcijoje, ėmėsi organizuoti "Vilties" draugiją, ėjo jos reikalų vedėjo pareigas. Du kartus jis buvo "Dirvos" vyriausiuoju redaktoriumi: nuo 1951 iki 1962 ir nuo 1991 iki 1994 metų, t.y. iki pat savo lemtingojo išvykimo į Lietuvą. Taigi savaitraščiui B. Gaidžiūnas atidavė net 16 savo gyvenimo metų ir tapo antruoju ilgiausiai išdirbusiu jo redaktoriumi.

Kaip rašoma specialioje jo išleistuvių į Tėvynę programoje, Balys Gaidžiūnas yra išleidęs 4 publicistikos ir 7 poezijos knygas.

Girdėta iš Vilniaus

STABDYKIME SKURDĄ!

Šiomis eilutėmis Lietuvos tautininkai kreipiasi į ne tik į Seimą ir Vyriausybę, bet ir į visuomenę, į visus geros valios žmones, į lietuvių visame pasaulyje, neabejingus savo Tėvynės likimui. Lietuvoje dedasi labai negeri dalykai. Lietuvos valstybė ir visa lietuvių tauta yra pavojuje.

Nėguoskime savęs tuo, kad dar veikia viena kita įmonė, kad retkarčiais pasiseka praturtėti vienam kitam verslininkui, kad nebaudžiamai siautėjantys nusikaltėliai dar neapiplėšė, nesužalojo arba nenužudė Lietuvoje gyvenančių jūsų giminių arba pažįstamų.

Šis laiškas – pavojaus varpas. Masinis tautos nukurdimas visada turi ilgalaikes, sunkiai beištaisomas pasekmes.

Lietuva išgyvena nerimastingas dienas. Gilėja krizė mūsų valstybės ūkyje ir visuomenėje. Viena po kitos žlunga svarbiausios Lietuvos ūkio šakos. Didėja bedarbių skaičius. Žmonėms netekus santaujų, laiku negaunant pensijų, pašalpų, vėluojant atlyginimams už darbą, jie negali reguliariai užmokėti už elektros energiją, dujas, šilumą ir kitas komunalines paslaugas. Žmonės, praradę paskutines viltis pragyventi iš sąžiningo darbo, neretai prieš savo valią ir moralines nuostatas ima pažeidinėti įstatymus, pasiduoda pykčiui, tampa nusikaltėlių grupių nariais arba pasitraukia iš gyvenimo. Vos ne įprastu reiškiniu tapo elgetaujantys, beglobiai, benamiai vaikai. Tūkstančiai jaunų žmonių, specialistų, menininkų nori emigruoti į užsienį. Lietuvoje nesilaikoma socialinę saugą garantuojančių Konstitucijos straipsnių, įstatymų.

Šiandien dėl Finansų ministerijos ir "Sodros" (įstaigos, kuri tvarko pensijų ir pašalpų išmokėjimą) tarpusavio nesutarimo, sustabdžius laikinųjų priemonių prie pensijų mokėjimą, vis dažniau vėluojant išmokėti pensijas, šimtai pensininkų vos ne per naktį, prarasdami paskutinę sveikatą, laukia tų kelių dešimčių litų, kad galėtų išgyventi. Nebereikia nė klausti, kokios jų nuotaikos ir kokie jų linkėjimai Prezidentui, Seimui,

Vyriausybei. Per Lietuvą ritasi gal būt sąmoningai sukeltos visuotinio skurdo ir nepasitenkinimo bangos.

Lietuvių tautininkų sąjunga kreipiasi į Seimą, Vyriausybę, politines partijas ir visuomenę, išpėdama ir kviesdama: "STABDYKIME SKURDĄ!"

Jau šiandien reikia neatidėliojant įgyvendinti šias priemones:

1. Nedelsiant pradėti mokėti pensijas su anksčiau skirtomis 20 Lt dydžio priemonėmis.

2. Sudaryti valstybinį visuomeninį "Paramos skurstantiems" fondą.

3. Atriboti maksimalų (didžiausią) pensijos dydį, ypač asmenims, gaunantiems kelias pensijas arba didelį atlyginimą.

4. Jokių būdu nevilkinti mažų (iki 200 Lt) pensijų išmokėjimo. Didėsnes pensijas mokėti dalimis.

5. Reikalauti iš Rusijos ir Vokietijos, kad už Lietuvos piliečių darbą tremtyje ir priverstiniuose darbuose jiems būtų mokamos tų šalių pensijos.

Mes nepritariame Socialinės apsaugos ministerijos ketinimui nemokėti pensijų dirbantiems pensininkams. Valstybės problemų negalima spręsti skurdžiausiai gyvenančių žmonių sąskaita.

Kreipiames į Seimo, Prezidentūros, Vyriausybės, apskričių, savivaldybių ir kitų valstybinių įstaigų darbuotojus, gaunančius didesnius atlyginimus ir įvairias pensijas, laikinai šių pensijų atsisakyti. Taip pat kreipiames į valstybinių, privačių ir akcinių firmų, bendrovių bei kitų įmonių darbuotojus, gaunančius didelius atlyginimus, nors mažą jų dalį skirti sūdomam steigti "Paramos skurstantiems" fondui, nes skurdo sukeltos socialinių neramumų bangos gali prazudyti ne tik verslą, įmonę, banką, bet ir valstybės nepriklausomybę.

Ne dėl savo kaltės nukurdusių žmonių likimai yra mūsų visų rankose. Bendromis pastangomis stabdykime ir mažinkime plintantį skurdą.

Rimantas SMETONA
Leonas MILČIUS

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

EUROPA NESKUBA

Europos Sąjungos kalendoriuje kovo 29-oji liks svarbi data, nes tą dieną pradėjo dirbti Tarpvyriausybinių konferencija. Jos uždavinys – nustatyti aiškias taisykles, kaip "statyti Europą", formuoti jos vidaus ir užsienio politiką, kaip saugoti jos sienas ir kaip tvarkyti teisėsaukos bei socialinius klausimus. Ši konferencija, prasidėjusi Turine, Italijoje, tęsis gal pora metų. Vienas svarbiausių klausimų yra Europos Sąjungos augimas. Prasidėjusi kaip Europos rinka, Sąjunga pasitenkino taisyklėmis, kurios skirtos šešiams nariams. Dabar narių skaičius išaugo iki 15, o ateityje numatoma, kad Sąjungą sudarys 27 valstybės. Konferencija pripažįsta, jog "Europa" buvo ir dar ilgai bus daugiausia geografinė savoka. Jos nariai dažnai turi skirtingus interesus, politines skirtības, senus ginčus ir nesutarimus. Be to, demokratinėse šalyse tie interesai dažnai keičiasi kartu su vyriausybėmis.

Dar 1991 metais pagarsėjo Vengrijos miestas Višegrad, kur susitiko Vengrijos, Lenkijos ir tuometinės Čekoslovakijos prezidentai. Jie susitarė siekti visiško ir greito įsijungimo į Europos Sąjungą. Tačiau po dviejų metų Čekoslovakija suskilo į dvi šalis, atsirado nepriklausoma Slovakija. Buvo minima, kad ir ji sieks Europos Sąjungos narės statuso. Spaudoje dažnai buvo kalbama apie "Višegrado ketveriukę". Dabar Slovakija retai minima, nes Europos Sąjungai nelabai priimtinas Slovakijos premjeras Vladimir Meciars, kuris savo nedemokratišku elgesiu ir simpatijomis Maskvai labai primena

Baltarusijos prezidentą A. Lukašenką. Lenkijos Prezidentas Kwasniewski, lankdamasis Budapešte, viešai pareiškė, kad Lenkija, Vengrija ir Čekija gal greit įsijungs į Europos Sąjungą, tačiau Slovakijai teks palaukti. Toks pareiškimas supykino Slovakijos spaudą. Slovakai turi sunkumų su didele vengrų mažuma. Slovakijoje gyvena 575,000 vengrų, kurie siekia didesnės autonomijos. Europos Sąjunga nenori tokių naujų narių, kurie turi nereguliuotų vidinių prieštaravimų.

Panaši padėtis yra ir Kipro saloje, kuri jau seniai svajoja įsijungti į Europos Sąjungą. Graikų ir turkų nesugyvenimas, salos suskaldymas į dvi dalis stabdo Kipro įsijungimą. Nepriimant Kipro, atidėliojamas ir Maltos salos klausimas. Europos Sąjungos vadai dar 1994 metais pažadėjo greit išspręsti Maltos priėmimo į Sąjungą klausimą, tačiau dabar matyti, kad Malta bus Sąjungos nare gal ateinančio šimtmečio pradžioje.

Net ir senos Europos Sąjungos narės laikosi skirtingos nuomonės. Kai Sąjungos vadovybė paskelbė, kad Europos darbininkai galės dirbti tik 48 valandas per savaitę, Britanija pareikalavo išimties, nes darbo savaitė esanti socialinių klausimų sferoje. Europos Aukščiausias Teismas nusprendė, kad darbo savaitė yra sveikatos ir saugumo klausimas. Britanija turi sunkiai sprendžiamą ginčą su Ispanija dėl Gibraltaro pusiasalio. Šis klausimas iškilo, kai buvo nustatomos taisyklės, kaip kontroliuoti imigraciją. Ispanija buvo atšaukusi savo amba-

sadorių iš Belgijos, kai šios Aukščiausiasis Teismas atsisakė deportuoti į Ispaniją porą ispanų baskų teroristų. Prancūzai vis dar tikrina sieną pereinančių europiečių dokumentus, bet tik tuo atveju, jei jie atvyksta iš Olandijos, per kurią, kaip manoma, į Europą įvežami įvairūs narkotikai. Ispanija, supykusi ant Belgijos, tikrina tik iš šios šalies atvykstančiųjų dokumentus.

Idealistinės svajonės apie vieningą, tvarkingą ir laisvą Europą dažnai atsimuša į politinę realybę. Svarstoma, kokio dydžio turės būti Europos parlamentas ir kokia jo galia. Aptarinėjamas veto teisės klausimas. Nežinia dar, ar Sąjungos nutarimai bus daromi paprasta balsų dauguma, ar tik visoms narėms nubalsavus vienbalsiai. Prancūzija siūlo sudaryti 300,000 karių Europos kariuomenę, kuri veiktų be amerikiečių. Britanija reikalauja toliau remtis NATO jėgomis ir JAV branduoliniu skėčiu. Prancūzija reikalauja steigti Europos užsienio reikalų vyriausio tvarkytojo postą. Šis pareigūnas išreikštų bendrą 15-os vyriausybės strategiją ir asmeniškai atstovautų 15-os valstybių vadovų pažiūras, Britanija tam priešinasi ir reikalauja palikti visiems nariams veto teisę. Briuselyje kalbama, jog Europos Sąjungos vadovybėje siūloma neskubėti įvesti naujas taisykles, nes Britanijoje ateinančių metų gegužės mėnesį bus visuotiniai rinkimai, kuriuos dabar valdanti konservatorių partija tikriausiai pralaimės, o valdžią perims daug sukalbamesnė leiboristų vyriausybė.

Trumpai

• Pirminius rinkimus į JAV prezidento vietą respublikonų partijoje laimėjo Senato daugumos vadas senatorius Bob Dole iš Kansas valstijos. Pirmąsyk po 1964 metų balsavimo New Hampshire laimėtojas neįstengė laimėti nominavimo kitose valstijose. Buvo pradėta spėlioti, ar senatorius Dole pasirinks juodaodį buvusį kariuomenės štabo viršininką generolą Colin Powell savo viceprezidentiniu kandidatu, tačiau generolas dar sykį pakartojo, kad jis nekandidatuos. Prezidentas Bill Clinton tapo pirmuoju demokratų prezidentu, kuris neturėjo nė

vieno oponento pirminiuose balsavimuose. Didžiausią kliūtį jam sudaro pagarsėjęs visų valdžių kritikas, vartotojų interesų gynėjas Ralph Nader, kuris užsiregistravo, kaip "Žaliųjų partijos" kandidatas į prezidentus. Jis įregistruotas vos trijose valstijose: Maine, Naujojoje Meksikoje ir Kalifornijoje, kur jis gali gauti apie 7 procentus balsų. Dar neaišku, ką darys milijonierius Ross Perot su savo reformų partijos šalininkais. Jei jis kandidatuos, daugiausia balsų atims iš prezidento Clintono, tačiau pakenks ir respublikonams.

• Kroatijoje sudužusiame

lėktuve žuvo 33 amerikiečiai – biznio įmonių atstovai ir JAV prekybos sekretorius, asmeninis prezidento Clintono draugas Ron Brown. Jis buvo JAV demokratų partijos pirmininkas. Tarp žuvusių buvo "The New York Times" reporteris Nathaniel Nash.

• FBI valdininkai susekė Montanos kalnuose apsigyvenusį buvusį matematikos profesorių, Chicagos Evergreen parke gimusį ir augusį Theodore Kaczynski ir apkaltino jį terorizmu – bombų siuntinėjimu. Nuo jo bombų žuvo trys, buvo sužeisti 23 žmonės. (Nukelta į 3 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVATEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį metams \$100.00 pusei metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Redaktoriaus skiltis

KAS NAUJO TĖVYNĖJE?

Pirmiausia norėtume paminti gražią sukaktį: balandžio 6 d. Telšių vyskupui Antanui Vaičiui sukako 70 metų. Gimtadienio proga ji sveikino tikintieji. Paprašytas tarti keletą žodžių per Lietuvos radiją, vyskupas pasakė: "Tėvynė Lietuva dabar labai suvargusi. Bet mes, žemaičiai, visi lietuviai – pilni optimizmo. Turi baigtis negerovės, turi atgimti Lietuva. Maldausime Velykose priskėlusį Jėzų, kad teiktų paguodos ir stiprybės. Turime taupyti laiką, Dievo mums duotą."

Palinkime vyskupui Antanui Vaičiui kuo geriausios sveikatos, negėstančios vilties ir stiprybės visuose jo darbuose.

Simpatiskąjį, pagarbiai vertintą Lietuvoje Prancūzijos ambasadorių F. de Surmeną pakeitė Michel Touraine (Mišelis Turenas). Pristatydamas Prezidentui, jis pažymėjo, kad vienas iš svarbiausių jo misijos tikslų yra rūpintis, jog Lietuva kuo greičiau taptų Europos Sąjungos nare.

Lietuvos įsijungimo į ES temą gvildeno ir joje apsilankęs Europos parlamento pirmininkas Klaus Haensch. Anot jo, integravimasis į ES – tai ne tik Lietuvos, bet ir abipusis interesas, nes ES suinteresuota plėstis Rytų kryptimi. K. Haensch teigė, kad derybos su visomis šalimis, kurios pateikė pareiškimus įstoti į ES, galėtų prasidėti 1998 metų pradžioje.

Dar aptakesnėmis frazėmis kalbėjo kitas Lietuvos svečias – Italijos užsienio reikalų viceministras Luigi Vittorio Ferraris. Jis aiškino, kad visos šalys – kandidatės į Europos Sąjungos nares turi "subręsti". Tik tada ši politinė organizacija galėtų plėstis.

Pokalbyje su šiuo svečiu iškilo klausimas apie Italijos poziciją dėl Romoje esančio pastato, kuriame tarpukario metais buvo Lietuvos diplomatinė atstovybė. Po Antrojo pasaulinio karo šį Lietuvai

priklausantį pastatą užėmė sovietai, įkurdami jame savo ambasadą. Sovietijos nebėra, bet pastatas negrąžintas. Ponas L. Ferraris atsakė, kad tai esąs "labai sudėtingas tarptautinės teisės klausimas".

Balandžio 10 d. rytą Lietuvos Prezidentas A. Brazauskas vėl leidosi į kelionę. Dviejų dienų vizitui į Bulgariją jį pakvietė šios saulėtos šalies Prezidentas Želju Želevas. Kaip visada A. Brazauską lydi solidi komanda: Užsienio reikalų ministras P. Gylys, patarėjas užsienio politikos klausimais Justas Paleckis, Seimo narys Juras Požėla. Kartu išvyko verslininkų grupė bei žurnalistai.

Taigi vadovai važinėja ir susitikinėja, dalyvauja iškilminguose pietuose ir patys juos ruošia, dalina ordinus ir iš kitų gautais dabinasi. O Lietuvoje tebestovi įmonės, toliau didėja nedarbas, žemdirbys su nerimu žiūri į laukus, kuriuos verkiant reikėtų apsėti, bet nėra nei kuro, nei pinigų jam nupirkti.

Tiesa, vienas iškilus išeivijos atstovas neseniai patarė po teatrų afišas pasidairyti, pasidomėti, kiek pergalių lietuvių sportininkai iškovojo. Abejoju, ar domėtis tomis afišomis bedarbis? Tie žmonės, kurie šiomis dienomis budi palapinėje po Seimo langais, ne itin maloniais žodžiais palydėtų kiekvieną, teikiantį tokius pasiūlymus. Pensininkų, ūkininkų, politinių kalinių ir tremtinių bei daugybės įvairių kitų organizacijų atstovai kviečia visus į protesto akciją prieš valdžios vykdomą daugumos žmonių skurdinimo politiką. Tarp pasirašiusių šį kreipimąsi yra ir Šv. Kryžiaus bažnyčios klebonas A. Keina.

Tiesa, buvo ir kitokių "renginių", nė kiek ne mažiau įspūdingų. Prie savo namų Kauno priemiestyje nušautas žinomas žmogus – "Angoros" koncerno vadovas,

Tie mūsų tėvai, tiek ir mes stengėmės, kad vaikų gyvenimas būtų lengvesnis. Stengėmės bankuose pinigų, o ne skolas jiems palikti. Visi žmonės, kurie apie gyvenimą galvojo, gyveno pagal savo pajamas, be to, norėjo šitą ir "juodai dienai" atidėti. Taip pat ir valstybės valdžia žiūrėjo, kad pagal biudžeto galimybes gyventų. Tačiau buvusį Amerikos gyvenimo būdą karai sugadino. Po Antrojo Pasaulinio karo vos penketui metų praėjus, kilo Korėjos, o po to ir Vietnamo karas. Karų vedimui papildomų lėšų reikėjo, tad valdžia visus ragino valstybinius bonus pirkti. Taip valstybė praėjo biudžeto nebesubalansuoti. O įpratus pinigų abiem rankomis švaistyti, vėliau jau sunku nuo to atprasti. Tačiau nežiūrint to, Amerika vis tiek dar yra laikoma stabilu ir saugiu kraštu. Tad iš visur į Ameriką ir pinigai plaukia. Visų duomenų po ranka neturiu, bet gerai atsimenu, kad 1993 metais Olandijos finansiniai sluoksniai vien į Chicagos miesto pastatus 800 milijonų dolerių investavo.

Deja, Lietuva nėra laiko-

• Rusijos prezidento rinkimų kampanijoje, pagal visuomenės nuomonės tyrimus, šiek tiek sustiprėjo dabartinio prezidento B. Jelcino viltys. Savo kalbose jis žada pakelti darbininkų atlyginimus, žada didinti pensijas, mažinti biznio įmonių mokesčius. B. Jelcinas paskelbė Čėčėnijos taikos planą, žadėjo sustabdyti karo veiksmus: Tačiau korespondentai praneša apie besitęsiančias kovas. Savo kalbose B. Jelcinas kreipiasi į rinkėjus, prašydamas jį perrinkti, kad Rusija niekad nebūtų vadinama "blogio imperija".

• Prezidentas Clintonas parinko ambasatoriaus pareigoms Vietname Floridos atstovą Kongrese Douglas Petersoną, kuriam dabar yra 60 metų. Vietnamo karo metu jis buvo JAV lakūnas, patekęs Vietname į nelaisvę 1966 rugsėjo 10 d., kai jo lėktuvas buvo numuštas virš Hanojaus. Nelaisvėje jis iškentėjo tardomas ir kankinamas šešerius su puse metų. Naujasis ambasadorius, kurį Vietnamas sutiko priimti, pradės šias pareigas rugsėjo mėnesį.

• Pietų Korėjos parlamento rinkimų proga Šiaurinė Korėja, panašiai kaip ir komunistinė Kinija prie Taiwanio, surežisavo karinės

ma nei stabilu, nei saugiu kraštu. Tad ir pinigai į ją neplaukia, bet pastoviai iš jos bėga. Valdžia, atrodo, to visai nemato. Turbūt jų draugai yra tų vežėjų tarpe. Lietuvos spaudoje tenka skaityti, o ir A. Brazauskas, kuomet lankėsi Lemonte, irgi ta tema kalbėjo, stebėdamasis, kodėl Amerikos lietuviai į Lietuvą neinvestuoja ir kodėl savo santaupų į Lietuvos bankus neperveda. O kas būtų atsitikę, jeigu būtų mums jo paklause?

Visų valdžios pareigūnų, kurie pas mus atvyksta, pagrindinis rūpestis yra mūsų pinigai. Kuomet jie kalba mūsų salėse, tai mūsų vietojė tik bankų knygtės "temato", manydami, kad kiekvienoje mažiausiai pusė milijono dolerių yra. Jeigu tiek rūpesčio Lietuvos bankams būtų parodę, kiek jie rodo mums, tai šimtai milijonų nebūtų be pėdsakų dingę!

Ne tik milijonai, bet ir Lietuvos geras įvaizdis dinga. Todėl ir įvairūs kreditai bei investicijos sustoja. Valdžia, nesugebėdama biudžeto subalansuoti, savo mokesčiais spaudžia žmones, kurios dar bando veikti. Taip dar la-

biau didinamas bedarbių skaičius. Didelėmis sumomis leidžiami paskolos lakštai, nors gerai žinoma, kad jų išpirkimui reikės žymiai didesnės tų lakštų emisijos.

Jau dabar Lietuvos pečius spaudžia sunki užsienio ir vidaus skola. Nežiūrint, kokia vyriausybė ateityje būtų, bet magiškos lazdelės ji neturės ir stebuklų padaryti negalės. Pirmiausiai reikės sulaikyti pastovų kritimą į duobę, o paskui pradėti "buvusiųjų" skolas išmokėti. Tai nebus kelių mėnesių, bet daugelio metų darbas. Dabartinių skolų jokia vyriausybė per 3-4 metus negalėtų išmokėti. Tauta, nesidominti ir nesuprantanti, kokią tų skolų naštą, nesulaukdama staigaus pagerėjimo, vėl niurzgės ir bus nepatenkinta.

Dabartinė vyriausybė jokių skolų nerado, o išeidama paliks apie 4 milijardų, o gal ir dar daugiau litų skolos. Valdžia, kuri neatsakingai milijardus iššvaistė, tą naštą, lyg kokį prakeikimą, paliks ne tik ateinančioms vyriausybėms, bet ir ateinančioms kartoms. Taip atsitinka, kai tauta pasitiki tais, kurie jai dešimtmečiais melavo!

Trumpai

(Atkelta iš 2 psl.)

įtampos vaidinimą. Kelias dienas komunistinės valstybės kareivių grupės buvo vežamos į demilitarizuotą, abi šalys skiriančią, zoną. Po kelių valandų vėl kareivius išveždavo. Pietinė kariuomenė buvo paskelbusi "ypatingo budrumo padėtį", bet stebėtojai nelaukė karo veiksmų. Amerikos karinių pajėgų Pietų Korėjoje vadovybė paskelbė, kad šiauriečių valdžia taip elgiasi jau 40 metų.

• Egipto vyriausybė pasiuntė į Libiją kelių ministrų delegaciją kad išpėtų diktatorių Kadafi, jog Egiptas ir JAV susirūpino, gavusios žinių apie Libijoje statomą požeminį cheminių ginklų fabriką.

• Indijoje balandžio pabaigoje vyks visuotiniai rinkimai. Valdancią partiją ir net kai kuriuos opozicijos vadus palietė plačiai išgarsintas kyšininkavimo skandalas.

• Kinijos komunistų liaudies kongresas, atsiliepdamas į pasaulio priekaištus, kad Kinijoje pažeidžiamos žmogaus teisės, priėmė naują įstatymą, kuris skelbia, jog kaltinamieji yra laikomi nekaltais, kol nėra įrodyta jų kaltė. Vakarų spauda šaiposi, tai išgirdusi.

• Pasaulinės prekybos

organizacija Ženevoje pasisakė prieš naujas JAV sankcijas Kubai. Tokį nutarimą parengė JAV partnerės: Meksika ir Kanada. Kubos komunistų partijos centro komitetas nutarė sustiprinti "revoliucinį budrumą". Ypač karštai prieš įvairias reformas ir "nukrypimus" kalbėjo Fidel Castro brolis, gynybos ministras Raul Castro.

• JAV Kongresas kovo 28 d. skubiai patvirtino valstybės biudžetą, kuriame paliekamas deficitas ir leidžiama išskolinti iki 5.5 trilijonų dolerių. Atstovų Rūmuose už šį biudžetą balsavo 328, prieš buvo 91. Senatas patvirtino jį atviru balsavimu. Prezidentui suteikiama teisė vetuoti atskirus siūlymus mokesčių įstatymuose ar kituose valstybės lėšas liečiančiuose projektuose, neliečiant viso įstatymo. Kitaip sakant, panaikinama ligšiolinė procedūra, kur prezidentas galėjo atmesti tik visą šimtą puslapių apimantį įstatymo projektą, nors jam nepatiko vos dvi-trys eilutės. Dabar Prezidentas galės išrinkti tas nepatinkančias eilutes ir jas vetuoti. Ši nauja procedūra siūloma aštuoneriems metams. Praeityje daug prezidentų siekė tokios veto teisės, bet negaudavo.

AMERIKOS LIETUVIŲ NAUJIENOS

LIETUVIŲ FONDO NARIŲ SUVAŽIAVIMAS

"1996-aisiais metais Lietuvos Fondo svarbiausiu ir nekeičiamu tikslu toliau lieka paramos teikimas mūsų išeivijos lituanistiniam švietimui: lietuviškų mokyklų rėmimas, mokymo priemonių, knygų išsigijimas, studijų finansavimas. Be to, labai svarbu teikti finansinę paramą mūsų spaudai bei radijo laidoms. Tai pagrindiniai kultūrinių reiškinų skatintojai bei rėmėjai.

LF nuo pat savo veiklos pradžios rėmė lietuvišką švietimą už Amerikos ribų – Pietų Amerikos lietuvių ir Vasario 16-sios gimnaziją. Dabar pasikeitė laikai. Atsirado gyva būtinybė paremti lietuvišką švietimą ir Rytų Lietuvoje – Vilniaus krašte. – Taip kalbėjo LF Tarybos pirmininkė Marija Remienė per LF metinį narių suvažiavimą, įvykusį kovo 30 d. Pasaulio Lietuvių Centre Lemonte.

Suvažiavimui šį kartą pirmininkavo trys jauni žmonės: Ramona Steponavičiūtė, Vytenis Kirvelaitis ir Rūta Staniulienė. Sekretoriavo Pranė Masilionienė. Invokaciją sukalbėjo kun. Algirdas Paliokas, SJ. Buvo pagerbti 1995 m. mirusieji LF nariai. Jų atminimo žvakę uždegė pirmasis LF valdybos pirmininkas Teodoras Blinstrubas.

Suvažiavimo pradžioje buvo pagerbtas vienas iš žymesniųjų LF darbuotojų, neseniai užbaigęs savo darbą kaip valdybos pirmininkas – Stasys Baras. Jam gražią dovaną įteikė dabartinis valdybos pirmininkas Povilas Kilius ir LF Tarybos pirmininkas Marija Remienė. Savo pirmininkavimą baigęs S. Baras, kuris po ilgesnės ligos jau atsigauna, padėkojo už jo darbų įvertinimą ir žadėjo

Edvardas Šulaitis

LF Tarybą sudaro 18 išrinktų narių, kurie buvo skirstyti į 5 komisijas: finansų (pirmininkas – P. Kilius), pelno skirstymo (pirmininkė – Daina Kojelytė), palikimų (pirmininkas – Algirdas Ostis), įstatų (pirmininkas – dr. Kazys Abrozaitis), Meno globos (pirmininkas dr. Gediminas Blukas). Ji dar pridėjo, kad LF tarybų buvusieji pirmininkai: dr. K. Ambrozaitis, dr. G. Balukas, S. Baras, P. Kilius, dr. A. Razma, M. Remienė, dr. Jonas Valaitis, sudaro LF Garbės komitetą, kuris atlieka nominacijų komisijos pareigas. Praėjusių metų pabaigoje šio Garbės komiteto pirmininku išrinktas dr. J. Valaitis, kuris šias pareigas perėmė iš dr. A. Razmos.

Buvęs LF valdybos pir-

Buvęs Lietuvos fondo valdybos pirmininkas Stasys Baras priima dovaną iš M. Remienės. Viduryje – P. Kilius. E. Šulaičio nuotr.

daugiau kaip 900 tūkstančių dolerių. Taip pat buvo įrašyti 82 nauji nariai. Lietuvos Fondo narių skaičius išaugo iki 6854.

Gana viltingą pranešimą perskaitė ir finansų komisijos pirmininkas P. Kilius, kuris pabrėžė, kad pereinamųjų metų LF finansinė veikla ir investavimas davė tikrai gerus rezultatus. Jis dar pridėjo, kad 1995-ji buvo rekordiniai metai LF istorijoje, nes buvo įnešta beveik milijonas dolerių. 1995 m. realizuotos pajamos siekė 125,920 dolerių, o nerealizuotos iš akcijų ir bonų siekė 1,251,149 dol., sudarant iš viso 1,251,149 dol. sumą. Jis pridėjo, kad Finansų komisija rekomendavo Tarybai šiais metais iš 1995 metų pelno paskirstyti perduoti 350 tūkst. dolerių, o, jeigu atsirastų daugiau svarbių ir tikrai finansinės paramos reikalingų projektų, dar būtų galima pridėti 150 tūkstančių dolerių.

Pranešimus skaitė ir kitų komisijų pirmininkai: D. Kojelytė, A. Ostis, dr. K. Ambrozaitis, dr. G. Balukas. A. Ostis susirinkusius supažindino su gana džiugiais dalykais, sakydamas, kad 1995 metais į Lietuvos Fondo kapitalą iš palikimų pateko 827,963.47 dol. Tai sudarė 91.2% visų 1995 m. gautų įnašų. Iš 1995 m. gautų 12 palikimų stambesnieji yra dr. Vytauto Karoblio, Mykolo Žilinsko, Ernest Zitke, Valerijos Kundrat, Peter Juškos, Kazio Laiškūno, Joseph Matiuko.

LF patikėtinių tarybos pirmininkas dr. A. Razma savo pranešime nurodė, kaip yra išmokami Lietuvai skirti pinigai. "Lietuvių Fondas daug projektų švietimo, kultūros ir mokslo srityse Lietuvoje jau įvykdė ir jo vardas yra ten žinomas ir pasiliks Lietuvos istorijoje, kaip labai garbinga išeivijos institucija, pagelbėjusi Lietuvai" – akcentavo dr. Razma. Du didžiausi projektai: Vytauto Didžiojo universiteto biblio-

teka ir M.K. Čiurlionio dailės muziejaus restauravimas Kaune yra tęsiami. "Birželio mėnesį A. Razma su žmona lankysis Kaune, susitiks su Vytauto Didžiojo universiteto rektoriumi dr. Broniumi Vaškeliu, apžiūrės LF vardo biblioteką, susitiks su Čiurlionio dailės muziejaus direktoriumi Osvaldo Daugeliu ir išsamiau susipažins su muziejaus atnaujinimo planais", – sakė dr. A. Razma.

Kontrolės komisijos vardu kalbėjęs jos pirmininkas. Pijus Stončius pažymėjo, kad finansinė atskaitomybė vedama gerai, be priekaištų. Nurodė, kad į Lietuvos akcinį Inovacinį Banką buvo įdėta 100 tūkst. dolerių, kurių likimas yra neaiškus.

Pravedant Tarybos rinkimus, nominacijų komisija pasiūlė visus šešis kadenciją baigusius asmenis: K. Ambrozaitį, P. Kilių, V. Kirvelaitį, R. Staniulienę, R. Steponavičiūtę, M. Remienę per rinkimui. Šalia jų dar iš salės buvo pasiūlytas ir septintasis – skautų veikėjas Kęstutis Jėčius. Įdomu, kad naujokas K. Jėčius, gavęs 6,318 balsų, pralenkė Tarybos pirmininką M. Remienę (5,962 balsai) ir pateko į Tarybą. Į revizijos komisiją buvo išrinkti visi trys oficialiai nominuoti – Romas Kronas, Viktoras Juška ir Pijus Stončius. Suvažiavimo pasiūlyta Dalia Puškorienė iš Clevelando gavo mažiausią balsų ir liko kandidate.

Suvažiavimo programos pabaigoje, buvo išklaustyti LF įgaliotinių įvairiose vietovėse pranešimai žodžiu arba raštu. Žodžiu pranešimus padarė Dalia Puškorienė ir Vytautas Kamantas, o raštu Jurgis Janušaitis. Buvo priimtos nutarimų komisijos parengtos rezoliucijos. Be to, vyko gyvos diskusijos įvairiais LF veiklą liečiančiais klausimais. Baigiamieji žodį tarė LF Tarybos pirmininkė M. Remienė.

LF narių 33-ojo suvažiavimo pirmininkai. Iš kairės: Ramona Steponavičiūtė, Vytenis Kirvelaitis, Rūta Staniulienė. E. Šulaičio nuotr.

Buvo susirinkę 113 narių, kurie pagal savo įgaliojimus atstovavo daugiau negu 10 tūkstančių balsų. Suvažiavimo programa buvo gana įdomi. Jo dalyviai iš klausė daug įvairių pranešimų. Šiaip viskas vyko pagal numatytą planą ir pats suvažiavimas gana greitai užsibaigė. Tada visi dalyviai buvo pakviesti pietums ir asmeniškam pabendravimui.

ateityje talkininkauti šiai organizacijai.

Suvažiavimą pasveikino Lietuvos generalinis garbės konsulas Chicagoje Vaclovas Kleiza, PLB pirmininkas Bronius Nainys, JAV LB Krašto valdybos pirmininkė Regina Narušienė ir ALTO atstovas Kostas Burba. Buvo perskaitytas sveikinimas gautas iš Tautos Fondo valdybos pirmininko Jono Vilgalio.

mininkas S. Baras savo pranešime pabrėžė, kad 1995-ji Lietuvos Fonde buvo patys geriausieji ir kad su kaupu įvykdytas užsibrėžtas tikslas – pasiekti 8 milijonų kapitalą (buvo sukaupta 8,274,558 dol., įskaitant ir 1,150,212 dolerių, kuriuos buvo nuspręsta paskirti Lietuvos švietimo ir kultūros reikalams). S. Baro teigimu, per 1995 metus įnašais ir palikimais buvo gauta

Spaudos komisija LF 33-ame narių suvažiavime Lemonte. Iš kairės: A. Bagdonas, E. Šulaitis, B. Juodelis, J. Žemaitis, A. Šmulkštienė, J. Končius. V. Jasinevičiaus nuotr.

AMERIKOS LIETUVIŲ NAUJIENOS

SUFFOLK APSKRITIES
LIETUVIŲ KLUBO
SUSIRINKIMAS

Kovo 31 d. 1:30 v.p.p. Church of the Resurrection bažnyčios salėje, Smithtown mieste, Long Islande, įvyko seniai lauktas Amerikos Lietuvių Suffolk apskrities klubo metinis susirinkimas. Susirinko gan gražus būrelis lietuvių, plačiai išsisklaidžiusių tolimame New Yorko rytiniame užmiestyje.

Susirinkimą pradėjo ir jam vadovavo klubo pirmininkas Algirdas Mačiulaitis. Pagerbus atsistojimu praėjusiais metais mirusius klubo narius, klubo valdybos sekretordė Elena Juškienė perskaitė pereito metinio susirinkimo protokolą. Jį priėmus, išdėstinė Magdalena Jankauskienė apibūdino klubo finansinę būklę, kuri, kaip paaiškėjo, yra labai gera. Pagrindinį pranešimą apie klubo veiklą padarė pats pirmininkas. Buvo pranešta, kad klubo sklypas Port Jefferson mieste pagaliau parduotas.

Tradicškai metinių susirinkimų proga iš klubo išdėstoma visad būdavo paskirstomos aukos paremti įvairių lietuvių organizacijų veiklą. Ir šiame susirinkime buvo laikomasi šios tradicijos. Šiemet buvo gauta net virš 20 prašymų. Po ilgų diskusijų susirinkimas nutarė paremti partizanus ir politinius kalinius Lietuvoje, Lietuvos Katalikų Moterų sąjungą, Vilniaus krašto lietuvių laikraštį "Vortutą", Lietuvos Nekalto Prasiidėjimo moterų vienuolyną, šv. Kazimiero kunigų seminariją Romoje ir Vyčių organizaciją už siuntimą į Lietuvą medicinos aparatūros bei

vaistų. Taip pat buvo nutarta klubo vardu kasmet globoti du Lietuvos našlaičius – vieną berniuką ir vieną mergaitę. Viso buvo išdalinta \$1600. Skirtą paramą Lietuvos partizanams bei politiniams kalinėjams ir Vorutos" laikraščiu į Lietuvą nuveš ir asmeniškai klubo vardu įteiks klubo tarybos narys Kęstutis Miklas birželio mėnesį.

Pagal klubo įstatus, priimtus 1922 m. sausio 18 d., t.y. prieš virš 74 metus, klubas turi rūpintis savo nariais ir paremti juos ligos arba artimųjų mirties atvejais. Susirinkimas apsvaistė ir pakeitė įstatus taip, kad jie labiau atitiktų šių dienų reikalavimus.

Nutarta, kad ne tik dėl ligos, bet ir dėl kitokios nelaimės, klubo valdyba savo nuožiūra turi teisę tokį narį paremti iki \$500, o nariui mirus, jo šeimai įteikti \$300 paramą.

Buvo iškeltas klausimas dėl narių, kurie jau kelis metus nesusimokėjo savo metinio nario mokesčio. Jis yra tik 5 doleriai už metus. Nutarta, kad valdyba paragins tokius narius sumokėti savo skolą iki valdybos nustatyto laiko arba įspės juos, kad gali netekti visų nario teisių šiame klube.

Po oficialiosios susirinkimo dalies pirmininkas visus pakvietė į vaišes. Susirinkusieji turėjo gerą progą draugiškai pabendrauti bei pasidžiaugti darbingu susirinkimu prie gardžios užkandės ir kavutės.

K. MIKLAS

10 TŪKSTANČIŲ DOLERIŲ
BALTISTIKOS STUDIJOMS

Spaudoje buvo rašyta apie Baltistikos studijas Washingtono universitete, Seattle mieste. Kaip žinome, šių studijų įsteigimas yra susietas su piniginiu įnašu, kurio reikalauja universiteto vadovybė. Iki kovo 31 d. reikėjo įnešti 50 tūkstančių dolerių.

Likus savaitei iki šios datos, viena iš didžiųjų Baltistikos studijų iniciatorių – Ina Bertulytė Bray man pranešė, kad yra sukaupta apie 40 tūkst. dolerių. Tuomet rašiau į spaudą ir paskelbiau per lietuvių radijo valandėlę Chicagoje, pranešdamas mūsų tautiečiams, kad šis projektas gali žlugti.

Kaip telefonu pranešė Pasaulio Lietuvių Bendruo-

menės Fondo Direktorių Tarybos pirmininkas Vytautas Kamantas, šis fondas paskyrė 10 tūkst. dolerių. Taip buvo sukaupta visa reikiama suma. Šio Fondo Tarybos nariai, susirinkę į savo posėdį, pasibaigus Lietuvių Fondo narių suvažiavimui, nutarė atsivėlgti į šį svarbų reikalą ir padaryti patį didžiausią įnašą šio projekto rėmėjų tarpe.

Reikia manyti, kad į tai atsiliieps ir kitos didesnės lietuvių organizacijos, paskirdamos savo įnašus, nes iš viso reikės daugiau negu pusės milijono dolerių. Taip pat reikia manyti, kad į šį Baltistikos studijų reikalą, atsivėlgs ir LF pelno skirstymo komisija, kuri greitai pradės savo darbą.

E. ŠULAITIS

KVIEČIA BALTŲ STUDIJŲ
VASAROS INSTITUTAS

Jau trečią kartą iš eilės Amerikoje veiks Baltų studijų vasaros institutas (BALSSI). Jo programą remia net penki Amerikos universitetai: Ilinojaus (Chicagoje), Indianos, Michigano, Washingtono (Seattle) ir Wisconsinso (Madison). Paramą šiam Institutui teikia ir JAV agentūra Social Science Research Council, kuri rūpinasi rečiau dėstomų kalbų propagavimu. Agentūros Taryba net skiria keletą stipendijų tiems, kurie pasirenka studijuoti tą ar kitą Baltijos šalių kalbą.

Institutas yra keliaujančio tipo: kas dveji metai jis keičia savo vietą, persikeldamas į vieną iš jį remiančių universitetų. Programą sudaro ir lektorius kviečia tas universitetas, kurio patalpose tuo laiku Instituto kursai vyksta.

Instituto uždavinys – padėti amerikiečiams, planuojantiems vykti į Baltijos šalis su įvairiausiomis politinėmis, ekonominėmis, kultūrinėmis, religinėmis, pedagoginėmis misijomis, ar šiaip norintiems apie tas šalis daugiau sužinoti. Studijos šiame Institute jiems suteikia būtiniausių informaciją apie Baltijos kraštų istoriją, kultūrą, papročius, o svarbiausia – pramoko juos bendrauti bent viena tų kraštų kalba.

Pernai ir užpernai Instituto kursai vyko Washingtono universitete Seattle. Jie turėjo nelauktai didelį pasisekimą: iš visų Amerikos kampų suvažiavo apie 70 žmonių, ypač daug jaunimo. Tai būsimieji diplomatai, verslininkai, įvairūs konsultantai, nemaža buvo kultūri-

ninkų, pedagogų. Visus juos jungė noras užmegzti su Baltijos šalimis glaudesnius kontaktus, vienaip ar kitaip joms padėti. Užtat Instituto darbas vyko sklandžiai, klausytojai liko patenkinti. Buvo dėstomi lietuvių kalbos ir Baltijos šalių istorijos bei kultūros kursai. Baigusieji kalbos kursus gavo atitinkamus studijų kreditus.

Šią ir kitą vasarą Institutas veiks Ilinojaus universitete Chicagoje. Jį organizuoti apsiėmė PLB Lituanistikos katedra. Atsakinga – katedros vedėja, prof. Violeta Keltienė. Mokslas šiais metais truks nuo gegužės 28 iki liepos 19 d., o programa bus gerokai platesnė. Studijuojantieji galės pasirinkti vieną iš trijų kalbų: lietuvių, latvių arba estų. Iš viso numatyta dėstyti šešis kursus:

1) intensyvus pirmųjų metų estų kalbos kursas (8 kreditai). Šį kursą nuo gegužės 28 iki liepos 19 d. dėstys Leena Kaosaar ir prof. Tiina Kirss;

2) intensyvus pirmųjų metų latvių kalbos kursas (8 kreditai). Šį kursą nuo gegužės 28 iki liepos 19 d. dėstys prof. Guntis Šmidchens ir asistentė;

3) intensyvus pirmųjų metų lietuvių kalbos kursas (8 kreditai). Šį kursą nuo gegužės 28 iki liepos 19 d. dėstys Karilė Vaitkutė ir Jūra Avižienytė;

4) Baltijos šalių kultūra (3 kreditai). Šį kursą nuo birželio 24 iki liepos 19 d. dėstys prof. Tiina Kirss;

5) Baltijos šalių istorija (3 kreditai). Šį kursą nuo ge-

gužės 28 iki birželio 3 d. dėstys prof. Saulius Sužiedėlis;

6) Lietuva ir Lenkija: dialogo kūrimas (3 kreditai). Šį kursą nuo birželio 24 iki liepos 19 d. dėstys Artūras Tereškinas.

Studentai taip pat turės galimybę pasiklausti ir vizituojančių profesorių. Šiuo metu jau pakviesti prof. Rimvydas Šilbajoris, prof. Vėjas Liulevičius, prof. Hari Murk, prof. Toivo Raun, prof. Siim Sott, ir kt. Be to, bus sudaryta proga aplankyti Balzeko muziejų ir jame veikiančias parodas, Latvių muziejų, Estų namus, Lietuvių tautinių šokių šventę. Reikia manyti, kad Baltų studijų vasaros institutas šiemet sukels dar didesnę susidomėjimą ir sutrauks dar gausesnį studijuojančių būrį.

Kursų kaina: \$ 113 – už kreditą plius \$ 30 – vienkartinis administracinis mokeskis. Smulkesnę informaciją visais mokslo ir stipendijų klausimais teikia PLB Lituanistikos katedra, Department of Slavic and Baltic Literatures (m/c 306), 1628 University Hall, 601 S. Morgan St., Chicago IL 60607-7116. Telefonas: (312) 996-4412; e-mail: Kelertas@uicvm.uic.edu. Tuo pačiu adresu teiraukitės dėl kalbos studijų stipendijų (stipendijos kultūros ir istorijos kursams neskiriamos). O dėl registracijos dokumentų kreipkitės į Office of Continuing Education and Public Service, (m/c 165) 1033 W. Van Buren, Suite 7000 North, Chicago IL 60607. Telefonas (312) 996-5225.

VYTAS RUGINIS FILME "BROKEN ARROW"

Didžiuosiuose Chicagos bei apylinkių (o taip pat ir kitų Amerikos vietovių) kino teatruose rodomas "Twentieth Century Fox" bendrovės sukurta filmas vardu "Broken Arrow", kuriame vaidina vienas iš garsiausių Amerikos aktorių – John Travolta, o taip pat ir kiti žymūs artistai – Christien Slater, Samantha Mathis ir kt. Šiame filme tarp

antraeilių vaidmenų aktorių matome ir lietuvių Vytą Ruginį, kuriam šis filmas yra jau 14-sis jo ilgame kūrybiname kelyje.

Lankęs garsias Amerikos teatro mokyklas, aktorius V. Ruginis jau prieš 11 metų vaidino Broadwajaus teatre, o vėliau perėjo į televizijos bei kino filmų kūrimą. Paskutiniu metu jis specializa-

vosi filmuose, kuriuose yra daug veiksmo ir žiaurumo. Panašaus turinio yra ir naujasis į ekraną išėjęs "Broken Arrow", kuriame daug visokių nuotykių bei dirginančių netikėtumų. Filmą dėl tokių savo turinio ypatybių turi "R" kategoriją. Jaunimas iki 17 metų jį gali žiūrėti tik tėvų lydimi.

Ed. ŠULAITIS

RITA STAŠKUTĖ

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

OFFERING CORPORATE AND LEISURE TRAVEL
ATPIGINTI SKRYDŽIAI Į LIETUVĄ

Viską sužinosite, paskambinę Rita!

Geriausios kainos skrendant su:

FINNAIR, SAS, LUFTHANSA, KLM, LOT

Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

BALYS GAIDŽIŪNAS

1911 – 1996

REDAKTORIUS

B. Gaidžiūnas

Su juo man teko susipažinti beveik pirmomis dienomis, kuomet jis iš Vokietijos į Clevelandą atvyko. Bet tie susitikimai buvo reti ir atsitiktiniai. Redaktoriui Vytautui Gedgaudui "Dirvai" vadovaujant, tapau pastoviu bendradarbiu. Redagavimą perėmus Baliui Gaidžiūnui, glaudžius ir, sakyčiau, draugiškus santykius palaikiau.

J. Žygas

DIRBO IŠ ŠIRDIES

Bali Gaidžiūną iš spaudos seniai žinojau. Su ponu Nastute mūsų pažintis prasidėjo, dar lankant Vilkauskio gimnaziją.

Clevelande Gaidžiūnas teko susitikti jau 1953 metais. Mūsų pažintis vėl atsinaujino. Taip jau susiklostė, kad jiems gyvenant Kirtland Ohio, man teko apsigyventi artimoje kaimynystėje.

Taip išgyvenome kaimynystėje daugelį metų ir per tą laiką teko arčiau pažinti vieniems kitus. Gerai atmenu Gaidžiūno pasakymą, kad jam ne agronomija arčiau prie širdies, bet laikraščių redagavimas. Šiuo jo nusiteikimu teko vėliau ir pasinaudoti. 1991 metų vasario pradžioje, kada V. Gedgaudas atsisakė toliau redaguoti "Dirvą", kilo pavojus, kad jos leidimas gali sustoti. Savo rūpestį išdėsdamas B. Gaidžiūnui ir mano dideliu nuste-bimui jis su malonumu sutiko tęsti "Dirvos" redagavimą, bet tik dviems – trimis mėnesiams, kol susirasime naują redaktorių. Du – trys mėnesiai gana trumpas laikas. Kalbinome žmones, galinčius redaguoti laikraštį, bet be jokių teigiamų rezultatų.

Mes pastebėjome, kad, B. Gaidžiūnui perėmus redaguoti "Dirvą", ir jis pats tarsi atjaunėjo, nes tas darbas jam buvo tikrai prie širdies. Jį ir dirbo iš širdies, neskaičiuodamas nei rūpesčių, nei laiko.

Tačiau vėliau jis vis dažniau pradėjo kalbėti apie Tėvynės ilgesį ir primindavo, kad jau pats laikas pasirūpinti jo pakeitimu. Reikalai taip susiklostė, kad "Dirvą" sutiko redaguoti Dr. Anicetas Bundonis iš Vilniaus. Padirbėjęs su p. Bundoniu pora mėnesių kartu, B. Gaidžiūnas pakėlė sparnus į savo išsvajotą, apdainuotą Tėvynę 1994 metų kovo 5 dieną.

"Vilties" draugijos valdyba Baliui Gaidžiūnui visada pasiliks dėkinga.

Dr. V. MAURUTIS

Iš kairės: V. Maurutis, V. Blinstrubas, A. Mackuvienė, B. Gaidžiūnas, J. Biliūnas

JIS BUVO MŪSŲ VISŲ

Graudu, kai vis tuštėja vietos prie giminės stalo, kai netenkame tų, su kuriais žengėme greta ne savo noru išėję iš Tėvynės...

Skaudi netektis Rūtai ir Kęstučiui, anūkams, Gaidžiūnų, Butkų, Diknių, Matulių šeimoms, draugams, giminėms, pažįstamiems. Jis buvo mūsų visų.

Netekome Vyriausiojo iš gausios giminės, garsiai ir tvirtai kvietusio prisikėlimui ir įpareigojusio nepasiduoti. "Dažnai atrodo, kad reiktų rankas iškelti ir pasiduoti, bet tai ne mūsų giminės šūkis. Vis išeidavom iš visokių bėdų. Išeisim ir šį kartą. Tik visi visi pasitempkim" (Iš Velionio 1995 m. balandžio 24 d. laiško).

Nors raudonosios audros

negailėstingai laužė giminės medžio šakas, tačiau medis liko gyvas, nes jo šaknis maitino senolių sukilimo drąsa ir stiprybė, ištikimybė artimui ir Tėvynei, tėvų sąžiningumas, darbštumas ir kantrybė, tikėjimas ateinančia diena. Ta giminės dvasia padėjo patyrusiems tremties likimą sugrįžti į išdraskytą tėviškę, o lediniame sniege badu mirusiems atgulti amžinam poilsiui giminės kapuose...

Tvirti ir ženklūs buvo Velionio žingsniai giminės kely. Jis dirbo ir gyveno ne tik sau. Didžiavomės juo, gerbėme, mylėjome...

Kokie išpūdingi buvo Jo poezijos vakarai – susitikimai Baisogaloj, Kėdainiuose, Kaune, Vilniuj, gražūs skaitymai Poezijos pavasario

šventėse. Velionis daug dirbo, paruošdamas dokumentinę filmą apie pabėgėlių gyvenimą Vokietijoje Lietuvos televizijai.

Buvo dar daug sumanymų ir vilčių dirbti Lietuvai...

Laiškuose vis kvietė grįžti namo... "Kai arčiau vieni prie kitų būsime, atsiras daugiau noro savo kojomis tvirtiau į žemę atsiremti – dvasinėm jėgom fizines negalias nugalėti." (Iš š.m. kovo 17 d. laiško) Nepavyko... Baigėsi giesmė...

Mylimas Dėde, ilsėkis ramybėje ir tyloje, palydėtas maldų ir ant karsto beriamos gimtosios žemės skambesio...

Birutė ir Antanas BUTKAI

LIETUVIS, KURIUO GALIMA DIDŽIUOTIS

Iš kairės: A. Dundzila, B. Gaidžiūnas, V. Vijeikis

Kai pasąmonę nusiaubia žinia, kad mūsų visuomenę paliko dar viena neeilinė asmenybė, pasijunti labai vienišas. Dažnai tik tuomet iš tikrųjų pajunti tą moralinę globą, kurią ta asmenybė mums visiems teikė.

Balys Gaidžiūnas buvo neeilinė, įvairiaspalvė asmenybė. Lietuvių Enciklopedijoje jis apibudintas trimis sąvokomis – agronomas, rašytojas, visuomenės veikėjas. Tačiau šie žodžiai, toli gražu, daug ko nepasako. Lietuvai bei mūsų visuomenei bene reikšmingiausias yra ir išlikęs dar vienas B. Gaidžiūnas, randamas už tos visuomenės veikėjo skraistės. Tad stabilėkime prie kiekvieno apibūdinimo atskirai.

Rašymas, poezija, B. Gaidžiūnui buvo asmeninio kūrybingumo duona ir druska. Nuo jaunystės spauda jam buvo profesinio reiškimosi įrankiu, vėliau ir pragyvenimo šaltiniu bei visuomeninių pastangų priemone. Kūryboje bei spaudoje jam

teko reikštis daug ilgiau, negu agronomijoje. Tačiau pats didysis B. Gaidžiūnas įnašas Lietuvai ir lietuvių visuomenei buvo jo rezistencinė veikla bei asmeninė auka, kurią jis sudėjo, kovodamas už Lietuvos laisvę. Istorija jį minės svarbiausia už tai.

Jis buvo priverstas slapstyti jau per pirmąją bolševikų okupaciją. Vokiečių okupacijos metu jis buvo VLIKO pirmojo kolektyvo nariu, Gaidžiūnų bute įvyko pirmasis VLIKO posėdis. 1944 su kitais VLIKO nariais jis buvo

okupantų suimtas ir iki pat karo pabaigos Vokietijoje kalintas. Išsigelbėjęs, jis toliau darbavosi laisvės kovoje. Lietuvos rezistencijoje jis ne tik aukojosi, ne tik statė save į pavojus, bet ir kentėjo. Ne tik kentėjo, bet kentėjimus atlaikė, laimingu būdu išliko gyvas ir tapo mūsų visuomenei švyturiu bei ramsčiu. Tai yra išliekančios asmenybės pasiekimai.

Negalima nepaminti dar dviejų B. Gaidžiūno pasireiškimo sričių. Pirmą, dviems etapais jis redagavo Clevelandišką "DIRVĄ". Dabartinių skaitytojų karta B. Gaidžiūną ir dabar gražiai atmena. Antra, nuo jaunystės jis buvo tautinei minčiai atstovaujantis visuomenės darbuotojas. Tačiau, plačiau žiūrint, jis iš tikrųjų buvo lietuvis par excellence. Lietuvis, kuriuo galima visapusiškai didžiuotis – labai plačių pažiūrų, krikščioniškos dvasios, tautiškai nusiteikęs. Didelė pagarba ir amžina atilsis jam!

Antanas DUNDZILA

B. Gaidžiūnas (pirmas iš dešinės) "Dirvos" gegužinėje

MŪZŲ KARALYSTĖJE

SCENOJE –

ŽEMAITĖS KOMEDIJA

Išivijoje apie šią mūsų literatūros klasikę beveik nieko negirdėti, bet Lietuvoje pernai ir šiemet Žemaitė yra itin pagerbiama, siekiant jos 150 gimimo ir 75 mirties metų sukaktis paminėti.

Los Angeles Dramos Sambūris, vadovaujamas režisieriaus Petro Maželio, pasiryžo paminėti Žemaitės sukaktį, į sceną išvesdamas išivijoje beveik nežinomą, bet Lietuvoje daugelyje vietovių suvaidintą jos buitinę komediją "TRYŠ MYLIMOS". Veikalas – neilgas, komedija gana švelni, todėl režisierius išvengė sušaržavimo, pateikdamas žiūrovams nors ir kiek apnaujintą, bet vistiek labai aniems Žemaitės laikams būdingą kaimo aplinką.

Į veikalo premjerą kovo 23-ąją šeštadienį, o paskui ir sekmadienį prisirinko apypilnė Šv. Kazimiero parapijos salė. Prieš uždangai pakylant, apšvietimas ir pritaikyti garsai pamažu keitėsi iš kaimo vakaruškų, nakties svirplių ir varlių muzikos iki gaidžių giedojimo ir kitų rytinių ūkio balsų. Uždangai pakilus supratome, kad vaidinimas bus apie pinkles, nes visą sodybos vaizdą supo didžiulis voratinklis. Na, pinklės ir buvo. Veiksmas sukasi apie našlę ūkininkę, jos dvi

dukros ir samdinį bernioką, kuris bando visoms trimis meilės pažadais apsukti galvas, išvilioni kuo daugiau pinigų ir skubėti pas savo mylimą Barbelę, su kuria žada pabėgti net į Kaukazą. Atsiranda ir viengungis kaimynas, kuris, kaip koksai ant stogo užkeltas perkūnsargis, noromis nenoromis išgelbsti padėti.

Veteranė aktorė Ramunė Vitkienė vaidino motiną. Jeigu Žemaitė dar gyventų ir būtų šią savo komediją parašiusi dabar, sakyčiau, kad ji motinos rolę sukūrė minty turėdama Ramunę Vitkienę. Jau nebejauna, bet pilna gyvybės syvų ir ieškanti ateinančios laimės, nesvyruojančiai įsitikinusi, kad ji neklysta, tą savo įsitikinimą patvirtinanti net uždangai paskutinį kartą nusileidžiant, neginčytinai iš trijų moterų yra pati ryškiausia.

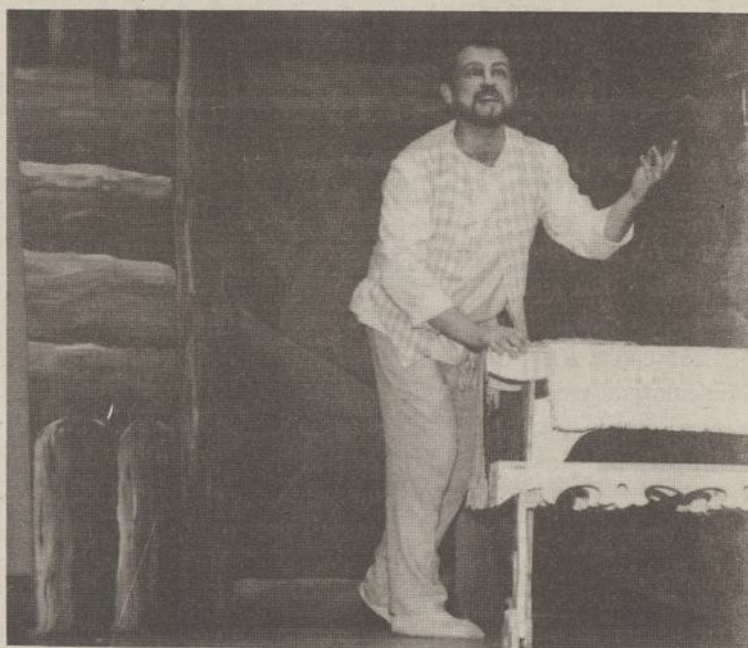
Vyresniąją dukterį vaidino Sigutė Mikutaitytė. Grožėdavomės šia "oskarus" laimėjusia aktore gležnos aristokratės ar švelnios mergaitės rolėse. O šį kartą pamatėme visai kitą charakterį – įtikinančiai ugningą, kerštingą, ne vien žodžiu, bet ir veiksmu kovojančią už savo teises. Bravo, Sigute!

Publika maloniai priėmė pirmą kartą pasirodžiusią Ma-

rytę Kašetaitę jaunėlės dukrą Domicelės vaidmenyje. Stebėję jos gerą vaidybą, kai kurie žiūrovai nutarė, kad gal jos giminaitė, kino aktorė Rūta Lee bus ją pamokiusi. Bet pati Rūta Lee, dalyvavusi premjeroje šeštadienio vakare, užklausta paaiškino, kad nė piršto nepridėjusi. Gera debutantės vaidyba yra jos pačios gabumų ir režisieriaus pastangų vaisius.

Senbernis Kozėris – Juozas Raibys, "Sambūryje" vaidina nuo pat jo įsikūrimo, taigi virš keturių dešimčių metų. Visi, kurie "Sambūrio" spektaklius lanko, pažįsta šio scenos veterano tinkamumą komedijai ir labai natūralų komiškos figūros perdavimą. Neapvytlė jis savo gerbėjų ir šį kartą.

Apie Liudviką, apsukrųjį samdinį, kurį per veiklą skrisite perskraidino. Amandas Ragauskas, galima būtų atskirą reportažą parašyti. Los Angeles scenoje pasirodantis bene trečią kartą, jau iš anksto būsimų žiūrovų buvo aptartas. Vieninga nuomonė liko, kad nežiūrint, ar komedija pasiseks, ar ne, bet jau Amandą pamatyti scenoje tikrai bus verta. Na ir buvo verta – su kaupu. Visi aktoriai savo mimika gabiai papildė žodinių tekstą, bet Liudviko judesiai ir veido išraiškos taip aiškiai išsakė momento nuotaiką, kad be-

Amandas Ragauskas Liudviko rolėje

veik ir žodžių nereikėjo.

Pasaulis senas. Jame buvo ir bus apsukrių, išnaudoti pasirususių viliojotų. Ir smagu iš jų pinklių pasijuokti, jei nesi pats į jas įkliuvęs. O Liudvikas apie pirštą vynioja visas tris moteris ir tai daro, kaip kad komedijoj pridera, viską padauginant ir lyg per padidinamąjį stiklą išryškinant. Nors Amandas pats prisipažįsta, kad režisierius jį daug kankino, bet juk yra sakoma, kad iš kelmo paukščio neišspirsi. O jis skrido paukščiu, dar ir gudriai čiulbančiu. Iš Amando Ragausko galime ateityje dar labai daug tikėtis.

Režisierius Petras Maželis – estetikas, gerbiąs autorių ir griežtai besilaikąs veikalo temos. Jo statomuose veikaluose, įskaitant ir šią Žemaitės komediją, visada

daug simbolikos, priverčiančios žiūrovą atidžiai sekti vaidinimą.

Nors režisierius jau atšventė aštuoniasdešimtąjį gimtadienį, o praėjusiais metais dar turėjo sunkią širdies operaciją, bet jis dar vis kupinas užsidegimo, nesibaigiančių idėjų, visur siekiantis dar tyresnio tobulumo. Pasak pačių aktorių, režisierius ne tik žodžiais aiškina, bet patsai visas roles išmokęs, jiems pailiustruoja, perduoda, ko jis tikisi ir reikalauja.

Spektaklio režisūra ir scenovaizdis – Petro Maželio, rūbai – Emos Dovydatienės, baldai – Sauliaus Bagdono, garso įrašai – Pauliaus Jasiukonio, scenos apšvietimas – Algimanto Žemaičio.

Rūta SAKIENĖ

Iš kairės: Ramunė Vitkienė (Motina), Sigutė Mikutaitytė (Petronelė), Juozas Raibys (Kozėris), Marytė Kašetaitė (Domicelė)

Vyr. skaučių Židinsys kviečia visus į linksmą ir nuotaikingą Žemaitės vaidinimą

TRYŠ MYLIMOS

Šeštadienį, balandžio 27 d., 7 valandą vakaro
Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje.

Su vaidinimu atvyksta Los Angeles Dramos Sambūris
Režisierius Petras Maželis

Bilietai parduodami po \$ 10, \$ 7 ir \$ 5 sekmadieniais svetainėje arba
juos galima užsisakyti telefonu 531-4263.

Po vaidinimo vaišės

TRISDEŠIMT KETVIRTASIS

"Dirvos" novelės Konkursas

DVI PREMIJOS:

pirmoji – 500 dolerių,
antroji – 300 dolerių,

skiriamos iš

A.A. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko Korp! Neo-Lithuania

Tema: Autoriams suteikiama neribota teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

Laikas: Paskutinė rankraščių įteikimo data 1996 metų rugsėjo 15 d. (pašto atspaudas).

Rankraščius siųsti šiuo adresu:

Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191

Konkurse kviečiame dalyvauti visus lietuvių rašytojus, gyvenančius Lietuvoje, JAV ar bet kuriame kitame krašte.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti parašyti rašomąja mašinėle arba kompiuteriu ir pasirašyti slapyvardžiu. Tą patį slapyvardį užrašykite ant pridėdama užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tik laimėjusio vokelis bus atidarytas.

Nepremijuoti rankraščiai gražinami tik autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Žiuri komisija paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti.

Apple kursams artėjant KAIP TAU SEKASI, MOKSLEIVI?

Vilija Grincevičienė

(Pabaiga)

Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatyme 29 straipsnis papildytas nauja trečia dalimi, kurios redakcija yra tokia:

"Švietimo ir mokslo ministerijos nustatyta tvarka geriausiai mokyklą baigę abiturientai apdovanojami aukso arba sidabro medaliais". Manau, kad dauguma mokytojų, tėvų ir mokinių pritartų šiam pasiūlymui.

Negalima nesijaudinti žiūrint į akis darbščiam, gabiam, pareigingam jaunuoliui, kuris sistemingai dirba ir yra nusivylęs savo mokymosi rezultatais. Tyrimų duomenimis "tik patenkinaimai" savo mokymosi rezultatus vertino daugiau kaip pusė devintokų ir dvyliktokų, o manančių, kad mokosi gerai, tebuvo mažiau kaip 40 proc.

O ar yra galimybė geriau mokytis? Apie penktadalį devintokų ir dvigubai mažesnis skaičius dvyliktokų buvo įsitikinę, kad mokymosi rezultatai atitinka jų sugebėjimus. Didžioji dauguma moksleivių sakė, kad galėtų geriau mokytis, bet nesiseka kai kurie dalykai. O ką apie tai mano gambiausias Lietuvos jaunimas – respublikinių olimpiadų dalyviai, licėjaus bei gimnazijų auklėtiniai? Trečiąją respondentų grupę mes pavadiname "aktyvieji mokiniai" (žr. 3 diagramą). Kaip matome ir jie susiduria su šia problema. Vos ne trečioji dalis gambiausių ir darbščiausių moksleivių yra nepatenkinti savo mokymosi re-

zultatais. Pasvarstykime, kodėl?

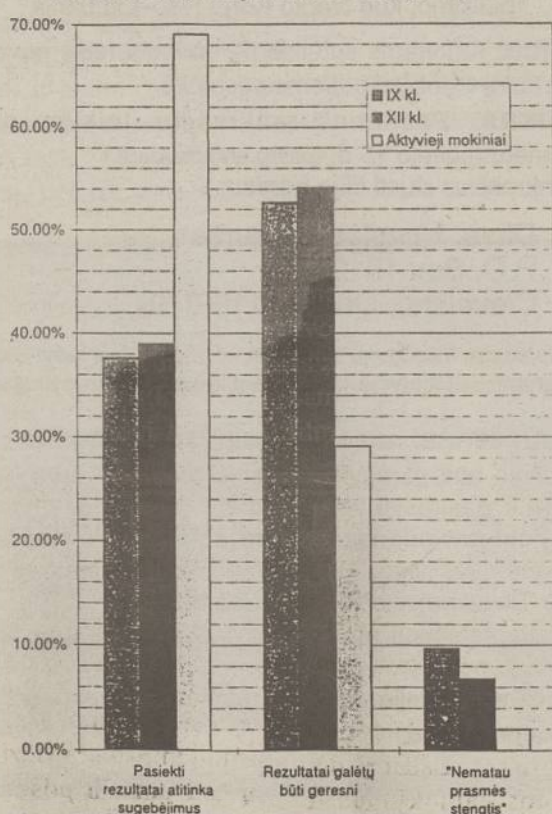
Turbūt nedaug kas šandien ryžtųsi prieštarauti, kad bendrojo lavinimo mokyklos programos yra pernelyg akademiškos, "perkimštos" antrašilės reikšmės arba bendram lavinimui visai nebūtina medžiaga, labai atitrūkusios nuo gyvenimo, "kvepia" kosmopolitizmu. Ką atsakyti moksleiviui, kuris klausia:

– Mokytoja, kodėl man reikia "kalti" ilgiausias rusų klasikų kūrinių ištraukas, žinoti sudėtingų formulių išvedimą? Kur aš visa tai pritaikysiu gyvenime?

Ne vieno testavimo metu įrodyta, kad Lietuvos moksleiviai nesugeba praktikoje taikyti teorinių žinių, kad bendrojo lavinimo mokykloje būtina kuo greičiau mažinti akademiškumą, mokymo turinį priartinti prie gyvenimo, daugiau dėmesio skirti tautiškumui ir etniškumui, ir t.t. Bet kalbos taip ir lieka kalbomis. Ar ne todėl, kad švietimo srityje dirvonas aria "teoretikai", dažnai neturintys net bendrojo pedagoginio pasirengimo, nedirbė ir nedirbantys mokykloje?

Apklausoje dalyvavo 2870 mokinių, iš kurių 1295 devintokai, 1205 dvyliktokai ir 407 IX – XII klasių respublikinių olimpiadų, moksleivių mokslinių konferencijų dalyviai, licėjaus, gimnazijų auklėtiniai. Negalima nekreipti dėmesio į moksleivių išsakytas mintis, kurios vis dažniau jau virsta gaudžiomis godomis.

3. Aukštesnių mokymosi rezultatų galimybė

Šiauliai - Cleveland

ŠIAULIŲ "AUŠROS" MUZIEJUS

Tebuvo praėję tik trys metai po bermontininkų siautėjimo, ketveri – po Pirmojo pasaulinio karo ir raudonosios armijos antpuolio. Vokiečių kariuomenei 1915 m. okupuojant Šiaulius, sudegė 65% pastatų. Tokiomis sąlygomis, kai trūko ir lėšų, ir patalpų, ir patyrusių muziejinių, buvo įkurtas "Aušros" muziejus, kuris po kelerių metų tapo didžiausiu ir geriausiai sutvarkytu Šiaurės Lietuvos muziejumi.

Iki 1941 metų muziejuje buvo sukaupta pagrindinė ir pati vertingiausia etnografijos rinkinių dalis (linininkystė, žemaičių buitįs), etnografijos archyvas ir fotonegatyvų fondas. Visą šį vertingą palikimą sukaupė keli darbuotojai: pėsčiomis arba dviračiais, arklų vežimais, arba šiauliečių fabrikantų paskolintais automobiliais jie važinėjo po Žemaitijos ir Šiaurės Lietuvos kaimus ir rinko vertingą istorinę medžiagą.

Pirmoji muziejaus ekspozicija (apytiksliai 1929 m.)

Antrojo pasaulinio karo ir pokario metais žuvo trečdalis muziejau eksponatų.

Šiuo metu "Aušros" muziejuje saugoma daugiau kaip 177 tūkstančių eksponatų. Vertingiausi yra liaudies meno (grafika, skulptūra, unikalūs medžio raižiniai), Lietuvos ir Vakarų Europos tapybos, skulptūros bei taikomosios dailės darbai, japoniškų graviūrų kolekcija. Didžiulę vertę turi muziejaus numizmatikos kolekcija, spaudos rinkinys (ypač jo liuanistikos fondas) ir Šiauliuose leisti spaudiniai. Nepaprastai turtingas muziejaus rankraščių ir fotonegatyvų fondas: dvarų archyvai, įžymių Lietuvos kultūros ir visuomenės veikėjų memorialinis palikimas. Fotografijos skyriaus saugyklose sukauptas vienintelis Lietuvoje fototechnikos ir fotografijos istorijos rinkinys.

"Aušros" muziejus yra įsikūręs keliuose pastatuose. Juose įkurtos Žemaičių ir Šiaulių krašto istorijos ir etnografijos, dailės, Šiaulių literatūros, fotografijos istori-

Šiauliai 1915 metų rudenį

jos, dviračių, radijo ir televizijos nuolatinės ekspozicijos. Pirmieji "Aušros" muziejaus rūmai – buvusi pradžios mokykla. Antraisiais rūmais tapo Kazimiero ir Stanislaus Venclauskių namai. 1991 metais juos muziejui padovanojo pirmojo Nepriklausomos Lietuvos Šiaulių miesto burmistro, advokato Kazio Venclauskio ir pirmosios profesionalios aktorės, priglaidusios daugiau kaip šimtą našlaičių Stanislaus

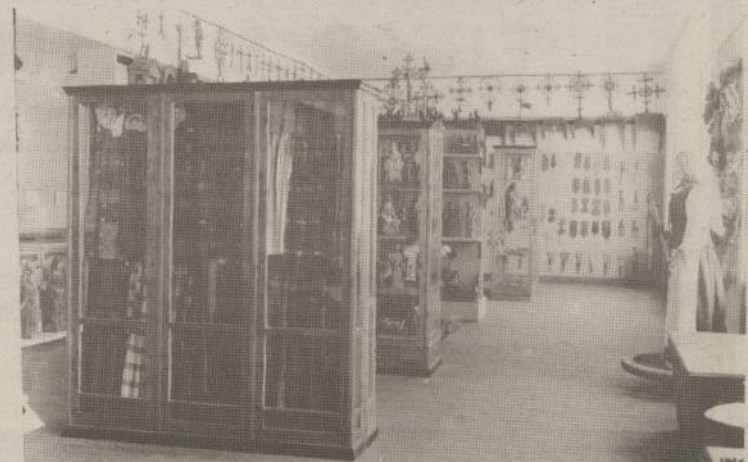
Jakševičiūtės – Venclauskienės dukros Danutė (gyv. JAV, Connecticut) ir Gražybėlė Venclauskaitės. Neseniai "Aušros" muziejui paskirtas trečias didžiulis pastatas – Frenkelio rūmai, kuriuos suremontavus, bus galima parodyti daugiau turimų eksponatų. Dabartinėse galima eksponuoti tik 5% to, ką turime sukaupę.

Muziejininkai nuolat įvairiomis progomis rengia parodas, kurių metu parodomi saugyklose daug metų išgulėję įdomūs eksponatai. Kai kurie "Aušros" muziejaus eksponatai buvo rodomi ir tarptautinėse parodose: 1935 m. – Prancūzijoje, Trocadero muziejuje, 1939 metais – pasaulinėje parodoje New Yorke. Po ilgos pertraukos – 1993 metais "Aušros" muziejaus šventųjų skulptūrėlės ir geležinių kryžių viršūnės buvo rodomos Austrijoje, Schwarzenau pilyje.

Olga ČAPIENĖ

Šiaulių kraštotyros draugijos išvyka į Putvinskių dvarą rinkti eksponatų. Šilo Pavėžupys, apie 1931 m.

Antroji muziejaus ekspozicija (apytiksliai 1933 m.) naujose patalpose, Aušros al. 47.

SALDUS NAMAS

Vladas Vijeikis

"Home sweet home" – labai populiarius posakis amerikiečių tarpe. Atrodo, kad amerikiečiai yra gana keisti žmonės. Koks namas gali būti saldus? Atrodo, lyg jie niekad negirdėjo apie "morgičius", "taksus", apdraudą, kiaurą stogą ir kitus namo atributus, kurie nučiulpia paskutinį saldumą, jeigu iš viso toks yra. Kaip gali namas būti saldus, jeigu tau priklausso gal pusė sienos, o visa kita – banko nuosavybė. Kažin kaip saldžiai jaučiasi namo savininkas, vasarą pjau-damas žolę, rudenį grėbdamas lapus, žiemą kasdamas sniegą, jau nekalbant apie vamzdžius, kurie amžinai užsikemša arba atsikemša. Tai tau ir saldybė!

Daug arčiau realybės yra lietuviškas posakis: "namai pragarai, be namų negerai". Tą posakį turbūt sukūrė tie, pas kuriuos uošvė gyvena. Mūsų senoliai, atrodo, buvo rimti žmonės ir visokiomis saldybėmis savęs nelinksmينو. Jau urvinis žmogus su-prato, kokią naštą uždeda namai. Urvą reikia uždaryti, kad skersvėjis nepūstų, kad uošvė slogos negautų ir nevaikšiotų su varvančia nosimi. Žmogeliui tenka ieškoti akmens, kad angą uždarytų. O tokio akmens po ranka nėra. Kulniuką į kažin kelintą parapiją ir tempk tinkamą akmenį. Tuo laiku gal koncertas, krikštynos ar vestuvės vyksta, o tu turi prakaituoti su durimis.

Žinoma, urvas turėjo ir gerų pusių. "Morgičių" nereikia mokėti. Gali su kuoka galva perskelti tokiam, kuris bando tavo urvą užimti. Nei elektra genda, nei vandentiekį reikia taisyti. O apie stogą net minties nėra. Tad urvinis žmogelis iškaldavo akmenyje posakį, kuris išliko iki šių dienų: "Mano namai, mano

pilis". Pasidėdavo akmenį su tokiu užrašu prie angos.

Reikia pripažinti, kad čia labai perdėta. Jeigu pilis, tai kaip tie žmonės su sąskaitomis braunasi į tavo pilį? Neteko girdėti, kad pilis būtų bankui praskolinta. Jeigu pilis, tai apkask grioviu, pripilk vandens ir pakelk tiltą. Tiesa sakant, dabartiniais – plėšikų laikais tai būtų labai gera idėja. Yra žinoma, kad plėšikai nemoka plaukti. O pagaliau, kaip tu plėšikausi, jeigu nuo tavęs vanduo varva?

Nemažai žmonių taip pamilsta savo namą, kad daugiau nieko nebemato. Jam tik rūpi, kaip pagerinti savo namą, kaip iškloti jį puikiais kilimais. Kasdien vaikšto su siurbliu, kad nebūtų nė dulkelės. Kasa sniegą, gauna širdies smūgį. Tada jį išveža iš jo puikių namų ir paguldo ligoninės kambarėlyje. Žmogus dar labiau suseraga, nes neturi siurblio, kuriuo galėtų dulkes valyti ir neturi kastuvo sniegui kasti.

Besikalbėdami su mano draugu Florijonu, priėjome išvados, kad namai nei saldūs, nei pragarai, nei pilis. Tai kas? Kadangi mudu su Florijonu esame skautai, tad ėmėme lyginti namus su palapine stovykloje. Florijonas sako:

– Palapinė skautiškoje stovykloje yra puikiausi namai. Ištempei palapinę po medžiu. Paukšteliai čiulba, dangus žvaigždėtas. Nepatiko vieta, persinešei kitur. Žinoma, jei viršininkas leis. Jis – kaip bankas, tik morgičių neprašo. Rytą saulė pro stogą skverbiasi. Jeigu palyja, neikišk piršto prie palapinės ir nepralys. Tik neužmiršk apie palapinę griovelius iškasti, kaip pilyje. Kitaip ežere miegosi. Nei durų, nei užraktų nėra.

Kai mes mintimis persikėlėme į stovyklą, pasirodė Florijonienė. Kodėl ji atvyksta visados nelauktai? Florijonienė sako:

– Štai šios dienos paštas. Laikraščiai, kaip įprasta, nėra. Atneš, kai bus geras paštininko ūpas. Bet laiškus atnešė.

Florijonas ėmė vartyti vokus.

– Morgičių pranešimas, gazo sąskaita, telefono sąskaita, vandens sąskaita, elektros sąskaita, taksų sąskaita... O čia politikieriaus prašymas, kad jį rinktum. Kad jį versmė ir perkūnas! – šuktelėjo Florijonas. – Štai tau mano namai ir mano pilis.

Supratau, kad reikia strategiškai pasitraukti. Išėidamas dar žvilgterėjau į Florijono namą. Gal reikėtų grioviu apkasti ir vandens prileisti. Ir pakeliamas tiltas nebūtų blogai.

SIGNATARO AUREOLĖ

Su sunkiu girždėjimu,
Be meilės ir šilumos,
Be šypsenos ir pagarbos,
Be išleisto atviruko
Ir atviros širdies
Lietuvos Seimas
Blitz demokratine,
Standartine ir statutine
Aplaižytinai leistina ir sutarta
Konverguotų komunistų
Tvarka stabiliai pažymėjo
Kovo vienuoliktąją.

Padėtas paukščiukas.
Rimti vyrai atliko
Rimtą priemonę
Rimtais veidais
Rimtoje vietoje.
Ir, kaip geras ūkininkas
Atsikvepia po šienapjūtės,
Jie gėrįsi savo našta
Ir pučia krūtinę būsimiems ordinams.

Žuvusiųjų miškuose,
Išvežtųjų į Sibirą,
Sėdėjusių kalėjime,
Rašiusių ir platinusių
"Lietuvos katalikų bažnyčios kroniką",
Vaikytų iš vieno darbo į kitą
Fone ir pasilypėjus ant jų
Visai neblogai galima buvo jaustis
Tais sovietų laikais
Valgant vengriškus žirnelius
Su suomišku majonezu.

Žmonės, sodinę į tremties vagonus
Tautiečius 1941 m. birželio 14 dieną,
Apdovanojami ordinais.
Žmonės, kurie glostydavosi su KGB,
Gauna valstybines premijas.

Vargšai tremtiniai,
Sunykę ir suvargę, šlubuojantys,
Nepaeinantys ir gulintys,
Vienaakiai ir apakę,
Sergantys ir neprivalgantys,
Stumdomi ir gaudomi
Lietuvos partizanai ir
Lietuvos politiniai kaliniai
Baltaskarių prieškario bažnytkaimio
Moterėlių drovumu ir kuklumu
Žiūri į visa tai,
Nelieja ašarų ir neprašo
Signataro vardo
Ir signataro klubo,
Jie rašo Lietuvos Tiesos knygą.
1918 m. vasario 16-os signatarai
Nepardavė lietuvių tautos
Ir Lietuvos valstybės idėjos.

Gyveno ir liko Lietuvos
Idealo vizijose ir svajonėse,
Mokė ir dirbo, vargo ir nešė
Kryžių su akmeniu,
Ėjo į kartuves.

Kovo 11 pasirašė,
Mažesnė dalis pasirašė
Tą pačią laisvės ir tiesos viziją,
O didesnė dalis
Pasakė, kad tai yra
Pelno šaltinis,
Galys tekėti, užleidus Lietuvą
Vagimis, plėšikais, prievartautojais,
Žudikais, sukčiais, melagiais,
Apsimetėliais, girtuokliais,
Demagogais ir persivertėliais.

Į visas aukštąsias tribūnas
Jie ir sulipo
Į dideles kėdes susėdo ir gavo portfelius,
Gavo teises be pareigų.
Ir suliepsnojo ir iškilo
Didysis Lietuvos išminties
Ir tiesos laužas,
Prie kurio šilta tiems,
Kuriems buvo nešalta ir
Prieš kovo 11.

Ir tapo daliai pasirašiusiųjų
Kovo 11 aktą
Uzurpuotu signataro vardas
Kaip restauruotas partinis diplomatas,
Kaip buvęs raudonas partinis bilietas,
Leidimu neraudonuoti,
Būti neliečiamu,
Dėtis bajoru,
Nejausti sąžinės graužimo
Ir neatsakyti už Lietuvos
Kūno ir sielos utėles,
Atlape nešioti baltą rožę.

Ir tol Lietuvos partizanams,
Lietuvos politiniams kaliniams,
Lietuvos tremtiniams nebus
Vietos šioje tribūnoje
Vasario 16, Kovo 11 ar liepos 6,
Kol jie nebus pripažinti
Lietuvos nepriklausomybės kraujo,
Lietuvos nepriklausomybės ašarų,
Lietuvos nepriklausomybės pamato,
Lietuvos nepriklausomybės širdies
Neapsimetusiais ir atstumtaisiais,
Ir paniekintaisiais signatarais.
Bet jiems tai nieko naujo
Po šia saule.
Istorija viską surašo.

Algirdas ENDRIUKAITIS

BUVAU ŠIANKT PRIE ŠEŠUPĖLĖS

Balį Gaidžiūną netiesiogiai pažinojau dar Lietuvoje. Mat jis redagavo "Ūkininko patarėją", kurį, nors ir ne ūkininkas būdamas, pavartydavau.

Nematęs asmeniškai, dar kartą susitikau, kada Paryžiuje Vasario 16-osios minėjimo leidinėliui 1946 metais iliustravau Balio Gaidžiūno eilėraštį "Buvau prie Šešupėlės". O dar vėliau jau Amerikoje teko pabendrauti "Dirvos" reikaluose. Išmoks-lintas agronomu, berods, nedirbo savo profesijoje. Visą laiką bendravo su spauda. Kaip "Dirvos" redaktorius, B. Gaidžiūnas buvo santūrus, tiesus ir labai darbingas. Arčiau teko susidurti, kada "Dirva" perėjo į ofseto techniką. Teko paposėdžiauti su kitais spaudos darbuotojais. Jis vertino kiekvieną nuomonę ir nuodugnai apsvarstydavo, prieš darydamas sprendimus. Šiuo savo būdo bruožu priminė Lietuvos ūkininką, kuris žinomas, kaip ma-

žai kalbantis, bet daug mąstantis prieš apsisprendamas. Man rodosi, toks buvo Balys Gaidžiūnas.

Buvojant Clevelande, visados nakvodavau jo namuose. Prisimenu jaukius namus su vaišinga šeimininke. Namai buvo papuošti gražiai lietuviškai. O aplink buvo vos ne parkas, pilnas įvairių, gana retų medžių. Gaidžiūno teigimu, jis ir pirkto tuos namus dėl medžių. Prisimenu, sėdėjome po medžiais, o šakose čirškėjo maži paukšteliai, gerdami Gaidžiūno parengtą jų mėgiamą gėralą.

Vieną sekmadienio rytą, kaip ir Lietuvoje, šeimininkas nuvežė į bažnyčią. Tik šį kartą ne su bricka, bet automobiliu. Kunigas pamoksle kalbėjo apie tai, kad turtas nenuves į dangaus karalystę, kad prie rojaus vartų negalėsi atsivežti turto. Labai įsidėmėjau tuos pamokymus ir važiuojant namo sakau: "Girdėjai, ką sakė kunigas. Tur-

tai trukdo patekti į rojų. Turi puikų gražų automobilį. Atiduok man. Bus daug lengviau įžengti į rojų." Gaidžiūnas ir sako: "Pagalvosiu". Ilgai galvojo. Automobilio negavau, bet draugiškumo – labai daug.

Jam išvykstant į Lietuvą, dalyvaudamas atsisveikinimo vakare, gana keistai jaučiausi. Stengiausi susirinkusius pralinksminėti, nes Balys išvyksta į mūsų visų svajonę. O kartu buvo gaudu, kad netenku gero draugo.

1945 metais Bayreutho kalėjime jis rašė.

*Buvau šiankt prie Šešupėlės,
Buvau gimtų takelių pažiūrėt...
Berželiai suposi šakas iškėlę,
Kad reik ateinančiom dienom tikėt.*

Balys jau ne sapne, bet tikrovėje aplankė gimtus takelius. Gražiai pragyveno jam likimo skirtą amžių. Visų gerbiamas ir prisimintinas sugrįžo prie Šešupėlės.

Vladas VIEIKIS

SPORTO ŽINIOS

KĖGLIAVIMO VARŽYBOS CLEVELANDE

Vasario 24 d. Wickliffe, Ohio įvyko Šiaurės Amerikos lietuvių kėgliųavimo (Bowling) pirmenybės ir XI-asis Clevelando LSK "Žaibo" tradicinis "Draugystės turnyras". Varžyboms vadovavo Algis Nagevičius, kuriam talkininkavo Ingrida Andriušaitytė ir Aušra Kaminskaitė.

Abiejuose turnyruose vyko komandinės varžybos. Komandą sudarė keturi abiejų lyčių žaidėjai. ŠALFASS-gos pirmenybių komandos iš anksto užsiregistravo pagal klubus arba vietas. "Draugystės turnyro" komandos buvo sudarytos burtų keliu prieš pat turnyro pradžią. ŠALFASS-gos pirmenybėse dalyvavo 9, o "Draugystės turnyre" – net 17 komandų. Taigi beveik visi ŠALFASS-gos pirmenybių žaidėjai dalyvavo ir "Draugystės turnyre". Šiose "dvigubose" varžybose iš viso dalyvavo 69 kėglioautojai. Daugiausia sportininkų buvo iš Clevelando bei Toronto ir tik po vieną kitą iš Hamiltono, Detroito ir Čikagos. Varžy-

bos vyko labai sklandžiai ir draugiškai.

Abiejuose turnyruose iš komandinių varžybų duomenų buvo atrinkti ir geriausi "High game" ir "High series" žaidėjai. "High game" yra aukščiausi vieno žaidimo duomenys, o "High series" – visų trijų žaidimų serijos geriausias pasiekimas. Buvo išaiškinti ir geriausi jaunių žaidėjai.

Pateikiame abiejų turnyrų laimėtojų duomenis:

**ŠALFASS-gos
pirmenybių
laimėtojai**

Komandinių varžybų nugalėtojas – Clevelando "Žaibas". Jame žaidė Mark Salem, Ed Salem, Edis Blumentalis ir Aušra Kaminskaitė. Jie surinko 2120 taškų.

Vyrų individualiose "High game" varžybose nugalėjo Ed Salem iš Clevelando, surinkęs 220 taškų. Moterų tarpe šios rungties nugalėtoja tapo Jenny Stulginskienė iš Toronto. Jos pasiekimas – 163 taškai. Tarp

jaunių geriausiu pripažintas Matas Tamošiūnas, surinkęs 167 taškus.

"High series" nugalėtojais tapo Mike Jaglowitz (581 t.) ir Yoly Tomasic-Laurinavičiūtė (461 t.) iš Toronto. Tarp jaunių geriausiu tapo Matas Tamošiūnas iš Clevelando, surinkęs 473 taškus.

**"Draugystės turnyro"
laimėtojai**

Komandinėse varžybose geriausiai sekėsi ketvertukui, kurį sudarė clevelandiečiai Valdas Žiedonis ir Mark Salem bei torontietės Aušra Pleinytė ir Anita Stephenson-Stulginskaitė. Ši komanda surinko 1780 taškų.

Individualioje "High game" rungtyje geriausiais tapo Arūnas Čygas, surinkęs 240 taškų bei Danutė Sysak-Simonaitytė su 188 taškais iš Toronto. "High series" rungtyje nugalėjo torontiečiai Antanas Stauskas (590 t.) ir Danutė Sysak-Simonaitytė (506 t.)

Algis BIELSKUS

"LINUANICOS" NARIŲ SUSIRINKIMAS

Kovo 17 d. Lietuvių Centre Lemonte įvykusiame metiniame narių ir rėmėjų susirinkime buvo matoma, kad neseniai savo 45-ji gimtadienį atšventęs "Lituanicos" futbolo klubas dar negalvoja kapituliuoti, bet su nemažomis viltimis žvelgia į ateitį. Nors atvyko nedaug narių, tačiau tie, kurie dalyvavo (jų buvo arti 20) buvo gana energingi, skaitė pranešimus, diskutavo apie klubo veiklą, rinko valdybą ir kt.

Susirinkimą pradėjo klubo pirmininkas Albertas Glavinskas, o praėjusių metų susirinkimo protokolą perskaitė Gediminas Bielskus. Išdo padėti apibūdino Leonas Juraitis, kuris pažymėjo, kad nors pernai buvo daug išlaidų (daugiau negu 16 tūkst.), tačiau ir pajamų gauta daugiau negu anksčiau (virš 17 tūkst.). Taigi iš praėjusių metų veiklos turėta net šiek tiek pelno – 833 dol., nes bandyta labai taupiai gyventi. Daugiausia pajamų gauta iš sukaktuvinio pokylio, ir turnyro-gegužinės. Kitos įplaukos susidarė iš nario mokesčio bei aukų. Taigi finansinė padėtis dar nėra bloga. Revizijos vardu komisijos kalbėjęs jos narys Jonas Pleirys pažymėjo, kad išdėninkas gerai veda visus atsiskaitymo dokumentus. Todėl ir tikrinusieji jo darbą įvertino puikiai.

čia bandoma rasti išeitį ir įtraukiami nauji žaidėjai. Gediminas Bielskus, kuris vadovavo jaunučių (14 m. ir žemiau) komandai, nusiskunė, kad po praėjusio pavasario daugumas žaidėjų "paseno" t.y. peržengė nustatytą amžiaus ribą, ir todėl ši komanda bent laikinai iširo.

Metiniame susirinkime išrinkta ir valdyba. Naujų veidų ši kartą neatsirado, nes, kaip vienas iš dalyvių pasakė, žmonės net į susirinkimą bijo eiti, kad nebūtų kviečiami į valdybą. Todėl buvo patvirtinti tie patys: A. Glavinskas, G. Bielskus, L. Juraitis, J. Žukauskas, J. Zaksas, V. Juodišius, E. Šulaitis, B. Mikėnas.

Diskusijose aptarta daug dalykų, tačiau vienu iš svarbiausių punktų buvo aikštės reikalai. Kaip paaiškinta su aikštėmis prie Lietuvių Centro Lemonte klubui labai nesiseka. Turėtos net dvi aikštės ir jų įrengimui, neskaitant daugelio žmonių sunkaus darbo, buvo išleista apie 8 tūkst. dolerių. Iš šių aikščių viena jau atimta, o kitos – irgi laukia panašus likimas, nes ją bus galima naudoti tik pavasarinio sezono. Dabar centro vadovybė siūlo aikštei vietą kitur, kur ir vėl visą darbą reikėtų pradėti iš naujo ir vėl leisti taip sunkiai "uždirbamus" klubo pinigus. Atrodo, kad daugumas narių į aikštės planavimo reikalus su

MARATONO RŪPESČIAI

(Pabaiga)

4. Emilis Augustinas, dažnai dalyvavęs maratonuose, 1995 metais, prieš pat Lietuvos Olimpiados atidarymą, apibėgo visą Lietuvą per 19 dienų!

5. Dainius Kepenis – lengvaatletis, irgi dažnas Lietuvos maratono lenktynių dalyvis.

Ir mes, t.y. Petras ir aš, bėgsime kartu su jais. Parodysim Amerikai ir visam pasauliui, kad Lietuva turi gerų maratono bėgikų. Svarbiausia, pirmą kartą Lietuvos olimpinėje komandoje dalyvaus maratono bėgikai. Pirmiausia mūsų tikslas buvo paremti Lietuvos olimpinę komandą. Sužinoję, kad Lietuvos olimpinis Komitetas (LOK) nenumatė įtraukti maratono bėgikų į Lietuvos rinktinę, mes pradėjome jį įtikinėti, kad Lietuva turi puikių maratonininkų, kurie tikrai gerai pasirodytų Atlantoje.

Prieš tris savaites sužinojome, kad visų mūsų pastangos atnešė vaisių. Komitetas sutiko priimti net tris maratono bėgikus, būtent Romą Sausaitį, Kęstutį Virbicką ir Stefaniją Statkuvienę. Norėdami padėti finansuoti šį užmojų, pardavinėjome lietuviškus olimpinis marškinėlius (T-shirts). Mus pradžiugino tai, kad mūsų pastangas parėmė ne tik lietuviai, bet ir daugelis amerikiečių. Mūsų

olimpiniiais motyvais dekoruoti marškinėliai jau pasirodė visuose Amerikos kampuose. Norėtumėme padėkoti pasišventėliams, nepagailėjusiems pastangų, pardavinėjant mūsų olimpinis marškinėlius. Tai Jūra Drukteinienė (New Hampshire), Marytė Newsom (Kalifornija), Viktorija Šaulienė (Illinois), Algis Garsys (Florida), Algimantas Pliodžinskas (Texas) ir Aidas Kupčinskas (Massachusetts), Rita Minkūnienė (Ohio). Išgarsinant mūsų pastangas spaudoje ir per radiją pasitarnavo šie asmenys: Vytautas Grybauskas (Florida), Saulius Sužiedėlis (Pennsylvania), Virgis Volertas (Pennsylvania), Aidas Kupčinskas (Massachusetts), Algis Šilbajoris (Florida).

Taip pat esame dėkingi LOK pirmininkui Artūriui Poviliūnui, kuris rėmė ir skatino mūsų veiklą. Didelis ačiū Algiui Daumantui, LOK koordinatoriui, parodžiusiam mums kelią, kaip geriausiai įgyvendinti mūsų pastangas.

Tačiau mūsų darbas dar nebaigtas. Mat Lietuvos bėgikai turi aklimatizuotis Atlantos žaidynėms. Kaip žinote, tvankų, drėgną ir karštą pietinių JAV valstijų orą sunkiai pakelia Šiaurės Europos sportininkai. Sporto specialistai mano, kad mūsikiams reikės mažiausia trijų savaičių priprasti prie Atlan-

tos sąlygų. Mūsų tikslas – bent iš dalies padengti mūsų sportininkų treniruotės Atlantoje išlaidas.

Pranešame jums, brangūs tautiečiai, kad dar galite įsigyti olimpinis marškinėlių. Prašome kreiptis į šiuos asmenis:

Rimas Gedeika
78 Mark Twain Drive
Hamilton Square, NJ 08690
Tel. (609) 586-2968

Jūra Drukteinienė
4 Camelot Drive
Bedford, NH 03110
(603) 472-5236

Viktorija Šaulienė
1240 117th Street
Lemont, IL 60439
(708) 257-0660

Taip pat priimame aukas už kiekvieną mano ir Petro nubėgtą mylią Bostono maratono metu. Girdėjau, kad kai kurie galvoja, jog mūsų senos kojos nenuneš mus toliau 15 mylių. Kaip jūs galvojate? O gal nubėgsime visas 26,2 mylias?

Rimas Gedeika

NUGALĖJO "KOVAS"

Hamiltono LSK "Kovas" jau trečius metus iš eilės tampa Šiaurės Amerikos lietuvių vyrų senjorų (35 metų ir vyresnių) krepšinio čempionato nugalėtoju.

"Lituanicos" FK vadovai. Iš kairės: A. Glavinskas ir G. Bielskus. E. Šulaičio nuotrauka

Kalbėjo ir pranešimus skaitė visų komandų vadovai bei treneriai. Visus domino vyrų komandos vyr. trenerio Jono Žukausko pranešimas, kuriame buvo pažymėta, jog salės futbolo pirmenybėse jo vadovaujami vyrai iškovojo antrąją vietą. Jie turėjo galimybių ir pirmąją vietą laimėti. Balandžio 14 dieną jau prasideda pirmenybės lauko aikštėse. Čia komandai bus sunkiau, nes reikės daugiau žaidėjų, o jų (ypatingai, stipresnių) dar vis trūksta. Ta-

Lietuvių Centro vadovų nebūna leisti, nes iš jos pusės nemato geranoriškumo ir noro padėti "Lituanicai". Kai kurie kalbėjusieji net pažymėjo, jog Lietuvių Centro vadovybė nori klubą išnaudoti. Tad vėliau bus bandoma aikštės ieškoti kitur, kur ji klubui nieko arba mažai kainuos.

Į susirinkimą buvo atvežtos dvi taurės, laimėtos salės futbolo pirmenybėse, kurios baigėsi kovo 10 d.

E. Šulaitis

CLEVELANDE ir Kapylinkų

REKLAMOS

STRONGSVILLE TRAVEL Tel. (216) 238-6878
1-800-525-8292
Fax (216) 826-1241

Aviabilietai į Lietuvą, Amerikos ir
Europos šalis. Prieinamos kainos!
Bendradarbiaujame su
visomis avialinijų kompanijomis.
Bilietai pristatomi į namus.

Žvaigždutė Motiejūnienė (216) 289-0608
Bendrovės dalininkė - Gražina Kudukienė

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus.

Pinigai pervedami doleriais.

Sutvarkomi palikimai.

Skubiems siuntiniams - AIR CARGO.

Komercinės siuntos pagal susitarimą.

MAISTO SIUNTINIAI nuo \$39,- iki \$98,-

Aukštos kokybės maisto produktai.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.

Willoughby Hills, OH 44092

Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.

Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

RENGINIŲ KALENDORIUS

• BALANDŽIO 27 d. šeštadienį - Los Angeles teatro spektaklis "TRYS MYLIMOS". Rengia vyr. skaučių Židinys.

• BALANDŽIO 28 d. 11:45 v.r. Lietuvių Bendruomenės metinis susirinkimas Dievo Motinos parapijos svetainėje.

• GEGUŽES 27 d. - Memorial Day: apeigos, Mišios, pusryčiai. Rengia Katalikų karo veteranų 613-as postas Šv. Jurgio parapijoje 8:30 ryto.

• BIRŽELIO 16 d. sekmadienį - Tragiškų birželio mėnesio įvykių minėjimas. Rengia Clevelando Baltų komitetas.

• LIEPOS 14 d. - Šv. Jurgio parapijos gegužinė. Pradžia 11:30 ryto Šv. Jurgio sodyboje.

• LIEPOS 21-mą dieną - Pensininkų GEGUŽINĖ!

• RUGPJŪČIO 17 d. 6:00

v.v. - Lietuvių Kultūrinių Darželių vakaronė Gwinn Estate, Bratenahl, OH

• RUGSĖJO 28 d., šeštadienį - Tradicinis Baltų draugystės vakaras Latvių salėje. Rengia Clevelando Baltų komitetas.

• SPALIO 18, 19 ir 20 dienomis BALFO centro valdybos direktorių suvažiavimas įvyks Clevelande. Rengia Clevelando skyrius

• LAPKRIČIO 9 d. - Dievo Motinos parapijos choro rudens balius, 7 v.v.

• LAPKRIČIO 17 d. - Šv. Jurgio parapijos rudens festivalis nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios - Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

PAVASARIO DATOS

ŠV. JURGIO PARAPIJOJE

Nuo balandžio 14 d. Clevelando Šv. Jurgio klebonijoje yra priimamos Mišių aukos 1997 metams. Dar yra kelios laisvos datos 1996 metų kalendoriuje. Norint, kad 1997 m. Mišios būtų aukojamos jų pasirinktomis dienomis, prašome artimiausiu laiku įteikti klebonijai jūsų pageidavimus.

ATSKRIDO GANDRAS

Proseneliai Dr. Nelė ir Gerardas Juškėnai Verbų sekmadienį sulaukė džiugios naujienos: tą rytą Michigane vaikaičio Mykolo LoPresto žmona Jane pagimdė sūnelį Samuelį Mykolą. Broliuku dabar taip pat džiaugiasi sesutės Katytė ir Emilija. Sveikiname jaunuosius tėvus.

Ger. J.

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

- KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA FEDERALINĖS VALDŽIOS (NCUA) APDRAUSTA IKI \$100,000 -
- ALL DEPOSITS FEDERALLY INSURED TO \$100,000 -

Bauer Financial Reports, Inc., Coral Gables, Florida
is pleased to award its four-star rating to

TAUPA LITHUANIAN CREDIT UNION, INC.
CLEVELAND, OHIO

Recommended for 2 consecutive periods
Four-stars indicates that this credit union
is one of the strongest in the United States

Awarded December 1995
Recommended since June 1, 1995

Paul A. Bauer
Paul A. Bauer, President

TAUPA

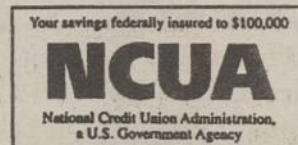

SAVO DARBĄ SKIRIAME CLEVELANDO LIETUVIAMS

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119

481-6677

OHIO CREDIT
UNION LEAGUE
AND AFFILIATES

DIRVA

ATMINTIS

A. † A.

**IRENAI TAMARAI
BUDRECKIENEI-ČEKANAVIČIŪTEI**

mirus, jos vyrą ALGIRDĄ, brolių EUGENIJŲ
BARTKŲ su šeima nuoširdžiai užjaučiame ir
liūdime

*Vincentina ir Jonas Jurkūnai
Ramunė, Darius, Linas ir Gintautas Vitkai
Laima ir Algis Jurkūnai*

REKLAMOS

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

*Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą lūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.*

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

**EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE**

passports • visas • prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

LINAS VYŠNIONIS

Advokatas Tel: (216) 383-0225

24400 Highland Road, Suite 9 • Richmond Hts. OH 44143

Atlanta Import-Export Inc.

2719 West 71 Street, Chicago, IL 60629
Tel. (312) 434-2121 (800) 775-SEND

Mūsų Atstovas Clevelande:

Dainius Zalensas
LITMA I.E.

639 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119

Telefonas: (216) 481-0011

Greitas Siuntinių Pristatymas

Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ

RUSIJĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ

Pasiraukite dėl Amerikietiško maisto komplektų

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

Mūsų spauda silpnėja. Tuo pačiu ir kiti buvę šaltiniai mažėja. Daug prisisteigė naujų fondų. Visi nori telkti lėšas, bet mūsų kišenės tuštėja, todėl ir fondams nebėra dovanų. Teks neilgai trukus sumažinti spaudą, nes nebus, kas ją skaitys. Jaunimas išaugęs laisvėje, dabar jau dingsta. Ne koks džiaugsmas ir iš naujųjų atvykusių, kuriems mūsų spausdintas žodis mažai ką padeda. Ateina ir spauda iš Lietuvos. Toks smulkus šriftas, o mūsų akys susilpo. Tad linkiu sėkmės "Dirvai" ilgai gyvuoti.

Su pagarba

Balys Brazdžionis

Jums rašo "Dirvos" skaitytojas Balys Gerasimas iš Vilniaus. Nereiškiu Jums jokių pretenzijų. Su dideliu malonumu skaitau "Dirvą", visus numerius, kuriuos tik gaunu, nežiūrint laikraščio numerių chronologijos. Laikraštį gaunu labai nereguliariai, po keletą numerių vienu metu. Manau, kad man tik kaip skaitytojui nederėtų Jūsų trukdyti dėl tarptautinių paštų žinybų netvarkos, todėl Jus tik informuoju, kokioje padėtyje esame mes – "Dirvos" skaitytojai Lietuvoje. Paskutinis "Dirvos" laikraščio gavimas: 1996 metų kovo 17 d. Tada gavau dvi siuntas:

"Dirvos" 1996 sausio 25 dienos – Nr. 3 ir 1995 lapkričio 30 dienos – Nr. 44.

Su didžia pagarba ir geriausiais linkėjimais

Balys Gerasimas

Gerbiame, esu pasiryžusi tapti "Dirvos" skaitytoja. Iš karto siunčiu prenumeratos mokėstį. Linkėdama lietuviškai spaudai sėkmės, lauksiu "Dirvos" apsilankymo.

Bronė Liaudanskienė

Po to, kai rašėme

Į NEŠVANKYBIŲ IR CINIZMO ROJŲ

Pagaliau neišsprūsėliai ir padugnės gali šaukti: "Valio, mes turime savo televizijos laidą!" Kaip ilgai reikėjo laukti ir kokia tamsi naktis atėjo kartu su "Radijo šou". Šie "daktariukai" išgydys Lietuvą nuo neurozės! Ir nepėsti tie vyrukai iš "šou" – ditirambai skamba net iš tokių spaudos gigantų kaip "Lietuvos rytas". D. Gudavičiūtė ("TV antena"), susižavėjusi lėlyčių juokeliais, net pakvietė juos į redakciją. Tai juk tai jie, nekvepiantieji, pinigėliai. Gerai, kad Lietuvoje yra padugnių ir neišsprūsėlių, juos mokačiąjų ir laukiančiųjų vakarais savo "herojų". Pagal juos, jei vaikas spardo lėlę, tai užaugęs bus švelnus ir gerutis kaip kačiukas,

o ne toks kaip D. Filipavičiūtės žudikas. Cinizmui atsiveria visi keliai...

O gal dar ne visi? "Tautos gaidoje" muzikologas Gerulaitis išvertė "visuomenės daktariukų" kailius ir parodė jų tikruosius veidus. Daugeliui vyresnio amžiaus žmonių tai lyg šokas, nes jie vakarais nežiūrėdavo "šou" ir negalėjo žinoti, ką jų vaikams ir vaikaičiams siūlo LNK. Gal dabar jie paklaus: "Kaip tau patinka "Radijo šou"? Ir vargu: išdrįs jaunas žmogus atsakyti, kad jam patinka, kaip tyčiojamasi iš Lietuvos istorijos, kaip šlykštukai purve mindo Darių ir Girėną, Žemaitę, Žalgirį. Neišdris to pasakyti doras žmogus, bet ar tai rūpi šlykštukams? Sa-

vo ciniškumu jie skinasi kelių toliau. Ir metodai kovoti su kritika verti "daktariukų": ką ten jie visi supranta? O apie istoriją iš viso tik A. Greitai (šou režisierius) supranta. Perskaitė kažkada LTSR istorijos vadovėlyje, kad A. Smetona fašistas – ir įstrigo. Kas, kad laikai pasikeitė ir visi mokslininkai sutinka, kad tai tebuvo sovietinė propaganda? Neapsivogė A. Smetona, nepardavė Lietuvos, neleido paminti lietuvių kalbos ir papročių. Nepatiko tai komunisteliams – nepatinka ir A. Greitai.

Gintaras BINKAUSKAS
Jaunųjų tautininkų
santalkos pirmininkas

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE, INC.

40-24 235th STREET DOUGLSTON, NEW YORK 11363

TEL. (718) 423-6161 FAX (718) 423-3979

Pavasaris Lietuvoje

Skrydžių kainos iš New Yorko į Vilnių ir atgal:

Nuo balandžio 1 d. iki gegužės 15 d. \$600

Nuo gegužės 16 d. iki birželio 5 d. \$650
(plius mokesčiai)

Kainos sumažintos, skrendant ir iš kitų miestų.

Prašykite mūsų brošiūros apie keliones į Lietuvą, Latviją ir Estiją.

VYTIS TRAVEL

40 - 24 235 St.
Douglaston NY 11363

Tel. 718-423-6161
1-800-77-VYTIS